

ΔΗΜΩΔΗ ΑΣΜΑΤΑ ΑΙΝΟΥ

(Ἐκ τοῦ λεξικογραφικοῦ Ἀρχείου)

„Αρχὴν θανάτου
θελόντες
λαύνηται
Γλυκύνῃ
Θανάτῳ Ἀθ.
π. 1936-7.

1

Κάθονταν βασιλοπούλα στοῦ γιαιοῦ τὰ κάγκελα.
—Νούρ, τὸν γκεμιτζή φωνάζει. — Ἐλα πάνω γκεμιτζή.
— Ἄφσε με, βασιλοπούλα, κ' ἔχω ζάλη στὸ κεφάλι
καὶ τρεμούλα στὸ κορμί,
Μοῦρθε γράμμα πὸ τὴν Πόλη, καὶ φερμάν' πρὸ βασιλιά,
5 νὰ χαλάσωμε τὴ Σάμο, καὶ τὴν ἔρημη Μωριά.

2

Βασιλιάς στέλνει φερμάνι—στοῦ Ρουστέμ—πᾶσα τὸ χάνι
κι' ὁ Ρουστέμς βάλλει τελάλη—καὶ καλνέει μικροὶ μεγάλοι,
Θὰ γαγνώσουν τὸ φερμάνι—πᾶσα νὰ μὴ φορέσουνε
ταχυκὰ νὰ πορπατοῦνε—φόργετε καὶ μὴ φοβᾶστε
καὶ παρὰδες μὴ λυπᾶστε.
10 Ἔκαμε γιασάκ' κοντοῦρες—κρίμα τίς καστρόνοποῦλες
Ἔκαμε γιασάκ' τζομπέδες—ἀπὸ δῶ ὡς τοὺς μπαχισέδες

3

Παλλικάρια μου Γραβοννιώτικα
Γραβοννιώτικα καὶ στρατιώτικα
Τί κοιτάξετε καὶ μαραινέστε;
Μένα μ' ἔχει μοναχή
5 μοναχούτσκη καὶ κονφούτσκη.
Μένα, μάννα μου μ' ἀρραβώνιασε,
μ' ἀρραβώνιασε καὶ μὲ πάντρεψε
κάτω στὴ Φραγκιά καὶ στὴ Ρωμυλία.
Ἔχω πεθερά, ἔχω πεθερό,
10 πεθερά μου ναι μέλι-ζάχαρη
πεθερός μου ναι πικροφάρμακος
καὶ περήφανα τ' ἀντραδέφρια μου.
Φέρω γὼ νερὸ καὶ τὸ πίνουνε,
Ζυμώνω γὼ ψωμί καὶ τὸ τρώγουνε.
15 — Σύρε, νύφη, γιὰ νερὸ τὰ μεσάνυχτα

—Τὰ μεσάνυχτα γορνιθολαλεῖ.

Πῆγα σιὸ λουτρό, βρίσκω τὸ στοιχειό,
ὅπου λούνουνταν μὲ τάσι ἀργυρὸ
καὶ χτενίζονταν μὲ χτένι δλόχρυσο.

4

- Ἀνάθεμα τῇ ξενητειᾷ, χίλια καλὰ κι' ἂν ἔχει,
ποὺ ξενητεύγει τὰ παιδιὰ κι' οὐλα τὰ παλλικάρια
ξενήτεψε καὶ μὲ τὸ γιό, τὸ νιὸ τὸν παντρεμένο.
Τὴν Κυριακὴ παντρεύτηκε, Δευτέρα μέρα κίνσε
5 καὶ ἄφσε τὴν καλούδα του σὰ νύφη στολισμένη,
μὲ τίς διστραῖς στήν κεφαλὴ καὶ μὲ τὴν κνὰ στὰ χέρια.
Ἀρρώστησε νεὸς καὶ πέσε βαριά γιὰ νὰ πεθάνει.
Δὲν ἔχει κόρη νὰ τὸν δγῇ, μάννα γιὰ νὰ τὸν κλαίει,
δὲν ἔχει τὴν καλούδα του ὁρθὴ νὰ τὸν ἐστῆκει.
10 Τὸν πῆγαν κυδῶνι καὶ σταφύλι κι' ἔνα ἀφραῖτο μῆλο
—Δὲ θέλω κυδῶνι καὶ σταφύλι, μουνδὲ ἀφραῖτο μῆλο,
μὲν θέλω κύρη γόνυ καὶ ἀγκυλιά τῆς μάννας,
καὶ χέρια τῆς καλούδας μου νὰ πέσω νὰ πεθάνω.

5

- Δὼ σιὸ μαχαλά μας μιὰ γιῆλ λιγνὴ
ἔχει μαῦρα μάτια κι' ἄγγελον κορμί.
Μάννα τῆς τὴν δέρνει καὶ τὴν τυραγνεῖ.
—Πέσ μοι, κόρη μ', πέσ μοι, ποῦ σ' ἐφίλησε,
5 τοῦ παπὰ ὁ Γιάννης ὁ Γραμματικός;
—Μὴ μὲ δέρς, νερέκα, γὼ θὰ σὶ τὸ πῶ
πόσες φορὲς μὲ φίλησε ὁ Γραμματικός.
Μιὰ φορὰ στὰμπέλι, μιὰ φορὰ σ'ν' αὐλὴ
καὶ σιὸ περιβόλι, ποῦμασταν μαζί.
10 Μιὰ φορὰ στὴν πόρτα, καὶ σιὸν ἀργαλειὸ
καὶ σιὸ περιβόλι ποῦμασταν τὰ δυό.

6

- Τί ἔχεις, Κατερίνα, καὶ μέρα νύχτα κλαῖς
καὶ μένα τὴ μαγνούλα σ' γιατί δὲν μὲ τὸ λές;
—Πῶς νὰ σιὸ πῶ, νερέκα, πῶς νὰ σιὸ μολογῶ;
Δὲ γνωρίζς πᾶγάπη, κι' ἀπὸ κρυφὸ καημό.
5 Σφαλῆσαν τὸ πουλί μου μέσα στὴ φυλακὴ,
τριγύρω—γύρω κἀγκελα, σὰν ἔρημο πουλί.

θέλω νὰ μᾶς σφαλῇσουν τὰ δυὸ στὴ φυλακή,
νὰ χάσουν τὰ κλειδάκια, νὰ εἴμαστε μαζί.

7

Δυὸ παιδιά, καλὰ παιδιά—μέσ' στὴν Πόλη δούλεναν,
σὲ μιὰ χήρα Τούρκισσα.
"Ὅλη μέρα δούλεναν—καὶ τὴ νύχτα φυλακὴ . . .
—«Δὲν τουρκεύετε, παιδιά,—νὰ χαρῇτε λευτεριά,
Τᾶλογα τὰ γληγοριά,—τὰ σπαθιά τὰ κοφτερά;»
5—«Γέγον σὺ κυρὰ, Ρωμιά,—νὰ χαρῇς τὴν Παναγιά.
Χριστούγεννα καὶ Πασκαλιά—μὲ τὰ κόκκινα τᾶβγά».

8

Κάθονταν ἡ Μάρω—στάψηλὸ χαγιάτι.
Τσόμπας περνάει—τὴν καλημερνάει.
—Καλημέρα, Μάρω.—Καλῶς τον τὸν τσομπάνη.
Εἶχε τὸ καλπάκι—τσέφλοιο στὸ μπαμπάκι,
5 Εἶχε καὶ τσαρούχια—τοῦ παπποῦ—καμπούκια,
Εἶχε καὶ ζωνάρι,—κόμπο π'τὸ λιγάρη,
Εἶχε καὶ τουφέκι,—πὸ παλιὸ ντερέκι,
Εἶχε καὶ μπαρούτι—στοῦ λιανοῦ τὸν ἄμμο.
Εἶχε καὶ ντουντούκα—πὸ παλιὰ μαντούκα.

9. Κυνηγός.

Στὴν κλίνη ποὺ κοιμώμουνα, βλέπω στὸ ὄνειρό μου,
δυὸ μαῦροι σκύλοι κάθονταν εἰς τὸ προσκέφαλό μου.
Σηκώνουμαι καὶ ἐνδύνομαι παίρνω καὶ αὐτοὺς τοὺς σκύλλους,
παίρνω καὶ τὸ τουφέκι μου καὶ βγαίνω στὸ κυνήγι.
5 Γυρνῶ πὲ δῶ, γυρνῶ πὲ κεῖ, βλέπω νὰ κυπαρίσσι,
βλέπω μιὰ κόρη ἔμορφη σὲ κρουσταλλένια βρύση.
—Καλὴ ἡμέρα λιγνρὴ—Καλῶς τὸν κυνηγάρη.
Μὰ δέσ' αὐτοὺς τοὺς σκύλλους σου σὲνα δεντροῦ κλωνάρι.
—Μένα οἱ σκύλλοι μ' κυνηγοῦν, λαγούς, περδίκια νᾶβρουν,
10 καὶ σὰν ἑσένα ἔμορφη ποτὲς δὲν τὴν δαγκάνουν.
"Ὁ κυνηγὸς τὴν ἔρριξε μαντήλι νὰ τοῦ πλύνει.
—Μὴρ κυνηγέ, τί μᾶρριξες μαντήλι νὰ σὶ πλύνω,
ποὺ εἶν' ἄργα, πολὺ ἄργα καὶ πίσω θὲ νὰ μείνω;

Σημ. "Ὅμοιον κατὰ τὴν ὑπόθεσιν εὐρίσκεται ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς βιβλιοθ.
τοῦ Ἑλληνομουσείου Αἴνου ἐν ᾧ ἀντὶ τῆς λέξεως μαντήλι ἔχει μπόλια.

- Κ' ἡ μάννα της ἐπρόβαλε ἀπὸ τὸ παναθύρι.
 15—Κόρη μου, δὲν ἀπόπλυνες καὶ πίσω θὲ νὰ μείνεις;
 —Ἐπλυνε καὶ ἀπόπλυνε καὶ πίσω δὲ θὰ μείνω,
 μὸν κυνηγὸς μὲ ὀμιλᾷ, καὶ δὲν μπορῶ νὰ φύγω.
 —Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ὁ κυνηγός, ἄφησ' τον κῆλα πάνω,
 ποὺ δὲν φοβᾶται τὸ Θεό, τὰ δώδεκα τ' ἀδέσφια.
 20 —Ἄν ἔχεις δώδεκα ἀδερφοὺς καβαλλαρέους δέκα,
 δλοὺς τοὺς ξεμπερδεύω γώ, καὶ σὲ παίρνω γυναῖκα.

10. Τὸ μπαξίσι.

- Ἐτοίμασε τὰλογάκι μου, σιὸ παναγύρ' νὰ πάγω,
 τὸ φυλαχτήρι μ' ἔχεσσε, γύρισε νὰ τὸ πάρω.
 Βρίσκω τὴν πόρτα μ' ἀνοιχτὴ καὶ τὸν ὄντα σιτῶμένο,
 βρίσκω καὶ τὴν Ἑλέγκω μου μᾶλλον ἀγκυλωμένη.
 5 Καὶ βγάζω τὸ σπαθάκι μου, παίρνω τὴν κεφαλὴ τσου,
 τὸ βάζω μέσα σιὸ μαντήλ' σιὴ μάννα τσου τὸ πάγω.
 —Καλημέρα, νενέκα μου, —Καλῶς τὸν τὸ γαμπρό μου.
 Καὶ τί μπαξίσι μὴ ἔφερες ἀπὸ τὸ πανηγύρι;
 —Βάλε τὸ χέρι σιὸν τζέβεσ' νὰ πάρεις τὸ μπαξίσι.
 10 Βάζει τὸ χέρι σιὸν τζέβεσ', ξανθὰ μαλλιά γεμίζει!
 —Καὶ τί κακό μὴ ἔκαμες, ὕγιέ μου καὶ γαμπρέ μου!

11. Ὁ Ἀλῆ πασᾶς.

- Ἀλῆ πασᾶς, καπτάν πασᾶς πάγει νὰ πολεμήσει,
 στράτευμα ἔχει περισσό, ἀμέτρητες χιλιάδες.
 Ἀπὸ τὴν Ἀρτιαν πέρασαν, σιὰ Γιάννινα παγαῖναν.
 Κι' Ἀλῆ πασᾶς ἐγύρισε τσ' Ἀρβανιτάδες λέγει:
 5 —Τὰ Γιάννινα θὰ πάρουμε, γιὰ ὅλοι θὰ χαθοῦμε!
 Ἀρβανιτάδες μὲ θυμὸ τὸ εἶπαν: χάλα, χάλα.
 Γεμόζει κάμπος γαῖματα κιὰνθρώπινα κεφάλια.
 Τὰ αἷματα κανάλεψαν σὰν ποταμός, σὰν βρύση,
 πήρανε μάννες μὲ παιδιὰ καὶ πεθερὲς μὲ νύφες,
 10 κιὰρχοντοπούλες ἑμορφες, καὶ ἀρραβωνιασμένες.
 Ἐπῆσαν καὶ μιὰ νιούτσινη τοῦ μπέη θυγατέρα.
 Ἔνας τὴν πιάν' ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ ἄλλος ἀπ' τὴ μέση,
 στᾶλογο τὴν ἀνέβασαν, κίνησαν καὶ πηγαίνουν,
 καὶ ἀδελφός της πλάλησε μὲ τὰ φλωριά σιὰ χέρια:
 15—Χίλια φλωριά Βενέτικα καὶ χίλια κοσπερνιάρια,
 τὴν ἀδελφή του νὰ γλυτώσ' καὶ πίσω νὰ γυρίσει.

12

Τριά πουλάκια κάθονταν σ'ένα ψηλὸ δεντράκι.
 Τῶρα κοιτάζει τ' Αἰβαλὴ τ' ἄλλο τὴ Σαμοθράκη,
 τὸ τρίτο τὸ μικρότερο κοιτάζ' τὰ Μοσκονήσια.
 — Βάστα καλὸ μου Αἰβαλὴ καὶ σὺ μπρὲ Σαμοθράκη.
 5— Δὲν εἶν χιλιάδες μὰ καὶ δυό, δὲν εἶνε πέντε δέκα,
 εἶναι χιλιάδες περισσὲς καὶ μετρημὸ δὲν ἔχουν.

13. Ὁ Κωνσταντῖνος.

Μικρὸ παιδί στὰ γράμματα, μικρὸ καὶ σιὸ σκολεῖο.
 Κι ὁ δάσκαλος τὸ σκόλιασε νὰ πάει νὰ γιοματίσει.
 Πάει βρίσκει τὴ μάγνα του μὲ ξένο παλλικάρι.
 — Μαλλή μ', σὰν ἔρθ' πατέρας μου, γὼ θὰ τὸ μαρτυρήσω.
 5— Τί ἔκαμα σκύλλον παιδί, καὶ θὰ τὸ μαρτυρήσεις;
 — Ὁ, τ' εἶδαν τὰ ματάκια μου κεῖνο θὰ μαρτυρήσω.
 Τὸ ἔπαιξε, τὸ γέλασε, μὲ μύσκο, μὲ κανέλλα,
 σὸν κάραρα τὸ ἔρριξε καὶ σὰν ἄρνι τὸ σφάζουν.
 Νάτος καὶ ὁ πατέρας του σὶν κάμπο βαλλάρης.
 10 Φλάμπου—λαπούκια μάζεψε νὰ πάει τὸ Κωνσταντῖνο.
 Πῆρε χτυπεῖ τὸ μαῦρο του, πηγαίνει στὴ γυναῖκα.
 — Ποῦναι, γυναῖκα, τὸ παιδί, ποῦναι ὁ Κωνσταντῖνος;
 — Τὸ ἔλουν, τὸ χτένισα, ἔστειλα σιὸ σκολεῖο.
 Πῆρε χτυπεῖ τὸ μαῦρο του πηγαίνει σιὸ σκολεῖο.
 15— Δάσκαλε, ποῦναι τὸ παιδί, ποῦναι ὁ Κωνσταντῖνος;
 — Ἐχω τρεῖς μέρες νὰ τὸ δῶ καὶ τρεῖς νὰ τὸ διαβάσω.
 Πῆρε χτυπεῖ τὸ μαῦρο του παγαίνει στὴ γυναῖκα.
 — Ποῦναι γυναῖκα τὸ παιδί, ποῦναι ὁ Κωνσταντῖνος;
 — Στὴ γειτονιά τὸν ἔστειλα νὰ πάγ' νὰ γειτονέψει.
 20 Κάθσαι νὰ φάς, κάθσαι νὰ πιῇς, κάθσαι νὰ γιοματίσεις.
 Καὶ τὸ σταυρὸ του ἔκαμε νὰ φάγ' νὰ γιοματίσει
 . . . . . καὶ Κωνσταντῖνος λέει:
 — «Φάγε μ' πατέρα μ' φάγε με, φάγε μ', ἂν εἶσαι σκύλλος.
 "Ἄν εἶσαι λύκος τὰνα με . . . . .
 25 Κῆν εἶσαι ὁ πατέρας μου, σκιοῦψε καὶ φίλησέ με».
 Καὶ τὸ χαντζάρι τ' ἐράβηξε, τὴν κεφαλὴ της πῆρε,
 καὶ σιὸ μαγτήμι τῶδεσε σιὸ μῦλο καὶ τὸ πάγει.
 Βρίσκει τὸ μῦλο ἀνοιχτὸ καὶ τὰ νερά νὰ τρέχουν.
 — Ἄλεσε, μῦλο μ' ἄλεσε, ἀνθρωπινὸ κεφάλι.
 30 Κάμε τ' ἀλεύρι κόκκινο καὶ τὴν πασπάλ' μελάνι,

νὰ πάρουνε οἱ ὁμορφες, νὰ βάλουν κοκκινάδι,
νὰ πάρουν κ' οἱ γραμματικοὶ νὰ γράφουνε φερμάνι,
ἄλλη νὰ μὴ τὸ κάνει.

14. Τὸ μαντήλι.

- Ποῖδς εἶδε πράσινο δεντρί—γαῖτανορφύδα καὶ ξανθή,
νᾶχει ἀσημένια ρίζαν—τὰ φύλλα του μυρίζαν.
Νᾶχει κλωνιά μαλάματα—καὶ φύλλα μὲ τὰ γράμματα
κλωνιά μαλαματένια—νόστιμα καὶ ζαχαρένια,
5 καὶ πάνω στὴν καρφίτσα του—(καημὸ πῶχ' ἢ καρδίτσα μου)
σταυρὸς μαλαματένιος—νόστιμος καὶ ζαχαρένιος,
καὶ κάτω στὴ ριζίτσα του—(καημὸ πῶχει τ' ἀχείλι μου)
τρέχει νερὸ δροσᾶτο—ἡ καρδιά μ' ἀναζητᾷ το.
Κεῖ πῶσκυφα νὰ πιῶ νερό,—γιὰ τῆς ἀγάπης τὸν καημό.
10 Νὰ πιῶ καὶ νὰ μισέψω—καὶ νὰ καλοταξιδέψω,
ἔπεσε τὸ μαντήλι μου,—καημὸ πῶχει τ' ἀχείλι μου,
ὅπου μὲ τὸ κεντούσανε—καὶ μὲ τὸ τραγουδοῦσανε,
τρία πάρθενα κοράσια,—σὰν τοῦ Μάη τὰ κεράσια.
Ἡ μὰ τον ἀπ τὸ Παλατῶ—βαστᾷ τὸ νοῦ της δυνατά,
15 ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν Πόλη—τοῦ Χατζῆ-Μανόλη κόρη,
κὴ ἄλλη ἡ μικρότερη—ἀπ' οὐλές ὁμορφότερη
εἶν ἀπὸ τὸ Μέγα Ρέμμα,—ποῦ ἐτρεῖλλαγε καὶ μένα..

15. Ἡ Κατερινιώ.

- Στὴ Μύκονο ἐγίνη, μεγάλο φονικό,
Ζακνθιανὸς τὸ κάμει, γιὰ τὸ Κατερινιώ.
Πάγω καὶ γὼ νὰ μάθω γιὰ ποῖο Κατερινιώ,
τοῦ ῥάφτη θυγατέρα πῶχει τὸν Ἀθηνιό.
5 Ἐὼ ἄντρας τς ὄξω στέκει μὲ τὸ σπαθὶ γυμνό.
—Νὰ σε σκοτώσω θέλω γκιωζέλ Κατερινιώ.
—Ἄντρα, μὴ με σκοτώνεις κἔχω τρία παιδιά,
θὰ μένουν τὰ καημένα στὸν κόσμον δροφανά.
—Νὰ σε σκοτώσω θέλω γκιωζέλ Κατερινιώ.
10 —Ἄντρα, μὴ με σκοτώνεις καὶ γὼ θὰ σὲ τὸ πῶ,
πόσες φορὲς ἐδρέθηκα μὲ τὸν Ζακνθιανό.
Τὴ μὰ πίσω στὴν πόρτα, τὴν ἄλλη στὴ γωνιά,
τὴν ἄλλ' στὰ παναθύρια μὲ τὰ βασιλικά.
Καὶ βγάζει τὸ χαντισάρι καὶ τὴν ἐσκότωσε
15 καὶ πὰ στὰ γόνατά του τὴν ἀποτελείωσε,

- Πέρασε λίγη ὥρα, καὶ τὸ μετάνοιωσε.
 — Σὲ ὅσες χῶρες πῆγα, ὅσες κι' ἂν γύρισα,
 μὰ σὰν τὴν Κατερίνα καμὴ δὲν ἤθρηκα.
 Νᾶχει στὰ χεῖλη βάμμα, στὸ μάγουλο ἐλιά
 20 κι' ἀνάμεσα στὰ στήθια τὸν Μάη μὲ τὴ δροσιά.

16. Τὸ κρύο νερό.

- Θαμάζω τὸ κρύο νερὸ (τὸ νεραντζοφίλημα)
 πὸ πῶν (ποῦθε) καὶ κατεβαίνει. (ὦ νεραντζοφιλημένη)
 Πὸ τὸ νερὸ κορηνίζεται, (τὸ . . . . .)
 πὸ τὸρος κατεβαίνει. (ὦ . . . . .)
 5 Ποτίζει δέντρα καὶ κλαδιά (τὸ . . . . .)
 λεμονιὲς καὶ κυπαρίσσια. (οὐλές εἰστε ἴσα—ἴσα)
 Κάνουν λεμόνια δίφορα (τὸ . . . . .)
 λεμόνια, πορτοκάλια, (ὦ . . . . .)
 καὶ ἡ δική μου λεμονιά (τὸ . . . . .)
 10 κάνει λεμόνι ἕνα. (ὦ . . . . .)
 "Ὅποιος τὸ κόψει κόβεται, (τὸ . . . . .)
 κι' ὅποιος τὸ φάγ' πεθαίνει. (ὦ . . . . .)
 Γὼ ἄς τὸ κόψω κι' ἄς κοπῶ (τὸ . . . . .)
 ἄς τὸ φάγω κι' ἄς πεθάνω (ὦ . . . . .)

17. Ἡ ξακουστή.

- Ποιὸς ἤμπορεῖ καὶ στοχαστῇ, — νᾶρθῃ νὰ σε καταπιαστῇ,
 νὰ σὲ παιρνε μὲ τρόπο, — μὲ λόγια τῶν ἀνθρώπων.
 Ποῦσαι σὴν Πόλη ξακουστή, — τοῦ Φαναριοῦ μπίρτανεσι
 Τοῦ Χὰς-Παχισὲ ζιμπούλι, — τῆς Βενετιάς λουλούδι
 5 Ποὺν λάμπεις, στράφεις σὰ γυαλί, — σὰν ἥλιος σὴν Ἀνατολή
 καὶ βγαίνεις καὶ κοκώνα, — δλόχρυση κορῶνα.

18. Τοῦ Ἀγιβασίλη.

- Ἄγιος Βασίλης ἔρχεται, — Βασίλημ' ποῦ πηγαίνεις;
 — Ἀπὸ τῆ μάγνα μ' ἔρχομαι στὰ γράμματα πηγαίνω.
 — Κι' ἂν εἶσαι σὺ γραμματικὸς πέ μας τὴν Ἄλφα βῆτα.
 Κεῖς τὸ ραβδί τ' ἀγκοῦμπησε νὰ πῇ τὴν Ἄλφα βῆτα,
 5 καὶ τὸ ραβδί ξερὸ ἔλαχε, χλωρὰ βλαστήρια βγάζει.
 Καὶ σὴν κορφὴ τοῦ βλασταριοῦ περδίσαι ξεφωλιάζουν.
 Δὲν εἶν' περδίσαι μοναχά, μὲν εἶν' καὶ περιστέρια,
 κρατοῦν στὰ νύχια τοὺς νερό, καὶ στὰ φτερά τοὺς χιόνι,
 δροσίζουν τὸν ἀφέντη μας, δροσίζουν τὴν κυρά μας.

18β. Ὁ ἀφέντης Θεοφανείων.

- Ἀφέντη ἀφεντίτῳ μου, πέντε φορὲς ἀφέντη !
 Ἀφέντης μου συντάζεται νὰ πάγει στὸ κυνήγι.
 Χίλιοι κρατοῦν τὸν Γρίβαν του χίλιοι τὸ ριζικόν του,
 κι ἀφέντης μας καμάρωνα δὲ θὲ νὰ καβαλικέψει.
- 5 Στὴ σκάλα πίνω πάτησε στὴ σέλλα πάνω βρέθη,
 καὶ ὄντας καβαλίκεψε, τὸν ἅγιο Γιώργη μοιάσε.
 Χίλιοι πηγαίνουνε μπροστά, καὶ χίλιοι καταπόδι,
 κι ἀφέντης μας στὴ μέση τους λάμπει μέσα στάσκειρι,
 σὰ λαμπρινὸς βενέτικος, λάμπει μέσα στάσκειρι.
- 10 Πλάγια γυρεύουν τοὺς λαγούς, στοὺς κάμπους τὰ περδίκια.
 Ὅλημερὶς κυνήγησαν, κυνήγι δὲν εὗρηκαν.
 Στοῦ ἥλιου τὸ χαμήλωμα κεῖς τὸ βασίλειμά του,
 θεριὸ λιοντάρι ξέβγηξε πὸ μέσα πὸ τὰσκειρι.
 Ὅλο τὰσκειρι ἔβριξε δὲν εἶχε τὸ βαρέσει.
- 15—Γιὰ πάρε, ἀφέντη, τὸ φαρδύ σ' καὶ εὐοῦξε τὸ λιοντάρι,
 γιὰ χάμπε μιὰ γιὰ χάμπε δυὸ στίς τρεῖς ξεφάλωσέ το.
 Δὲν πρέπει σύ, ἀφέντη μου, νάσαι σαυτὴ τὴ χώρα,
 μὸν πρέπει σὺ ἀφέντη μου, νὰ εἶσαι μέσ' τὴν πόλῃ.
 Νὰ κἀθεσαι νὰ χαίρῃσαι σὲν' ἀργυρὸ τραπέζι,
 νὰ ἔχεις γύρω πὸ φλωρί καὶ μέση ἀσημένια,
- 20 καὶ ἡ κανδύλα πού θὰ φέγγ' χρυσῇ—μαλαματένια.
 Ἄν βάλεις λόδι μοναχό, φέγγει τὴν ἀφεντιά σου,
 ἂν βάλεις πάλι καὶ κηρί, φέγγει τὸν κόσμον οὔλον,
 νὰ κοσκινίζεις τὰ φλωριά, νὰ δερμονίζεις τὰσπρα,
- 25 καὶ π' ἀποδερμονίσματα, κέρνα τὰ παλλικάρια.
 Κέρνα τ' ἀφέντη μ', κέρνα τα, νὰ σὲ πολυχρονίζον,
 κι ἀπλώσε τὰ χεράκια σου μέσ' στὴ χρυσῇ σου τσέπη.
 Ἄν λάχ' παρᾶς, ἂν λάχ' φλωρί, πίσω μὴ τὸ γυρίσεις,
 ἂν λάχει κάλπικος παρᾶς μὴ τὰ κακοκαρδίσεις.

19. Γιὰ τὴν κυρά καὶ τὸν ὑγιό.

- Ἄν εἴπαμε γιὰ τὸν ἀφέντ', νὰ ποῦμ' καὶ τὴν κυρά μας.
 Κυρά ἀργυρῇ, κυρά χρυσῇ, κυρά μαλαματένια,
 Κυρά, ὄντας στολίζεσαι στήν ἐκκλησιά νὰ πάγεις,
 κάνεις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἀστήθη,
- 5 καὶ τὸν καθάριο ἀνγερινό, τὸν βάνεις δαχτυλίδι.
 —Ἄν εἴπαμε γιὰ τὴν κυρά ἃς ποῦμε καὶ τὸ γυνὶ της.
 Σαυτὰ τὰ σπῖτια τὰψηλὰ τὰ χρυσοκεντημένα,

- Εἶναι ἓνας παλλίκαρος ἐν' ἄξιο παλλικάρι.
 Γυρεν' ἀπὸ ψηλῇ μεριά κι ἀπὸ ἀρχοντοσόγι
 10 γαῖτάνι χρυσογάϊτανο, γαῖτάν' χρυσοδεμένο.
 Καὶ μὲ τὸ νοῦ του ἔβανε νὰ πάγ' νὰ σεριανίσει.
 Καὶ βάνει στὴ σακκούλλα του ἐννιά χιλιάδες γρόσια,
 κι' ἄλλες ἐννιά στήν τσέπη του, νὰ πὰ νὰ σεριανίσει.
 Ὡς που νὰ ξέβγει σιὸ βουνὸ νὰ κατηβῇ στοὺς κάμπους,
 15 μὰ τρώγοντας, μὰ πίνοντας, σώθηκαν οἱ χιλιάδες.
 Στὴ στράτα ὅπου γύρισε τὴ μάννα του σιαυρώνει.
 —«Ποῦσαν ἡγίτες, ποῦσαν προχίτες, ποῦσαν τὸ μεσημέρι,
 ποῦσαν ὄντας ἐμοίραζαν τίς τρεῖς καλὲς κοπέλλες;
 Νὰ σὲπεφτε στὴ μοῖρα σου χρυσῇ μὰ μαυρομμάτα,
 20 σὰ γόναια νὰ τὴν κρατῆς σὰ μάτια νὰ τὴν βλέπεις!»
 —Κόρη μ' δὲν εἶσαι ροῦδανή, κόρη μ' δὲν εἶσαι ξάσπη.
 —Σὰν θὲς νὰ γένω ροῦδανή, σὰν θὲς νὰ γένω ξάσπη,
 ἔβγα ς' ὃν' Ἀδριανούπολη καὶ ἄντι σιὸ παῖδα,
 νὰ πάρεις κόκκινο φκισαῖδ', νὰ πάρεις κ' ἀπὸ τῆσπρο.
 Τότες θὰ γένω ροῦδανή, τότε θὰ γένω ξάσπη.

20. Ὁ ξένος.

- Σαράντα πέντε λεμονιές, σιὸ κάμπο φτωχומένες,
 τρέχει νερὸ στὴ ρίζα τους καὶ πάλι δὲν καρπίζουν,
 καὶ ἡ δική μου λεμονιά δίχως νερὸ καρπίζει.
 Κάμνει λεμόνια πράσινα, τὰ φύλλα συρματένια.
 5 Τὸ τρώγ' τὸ μαῦρὸ πρόβατο, κι' ἀρνὶ δὲ ματακάμνει.
 Δὲ μπόργιε νὰ φάγ' κὴ μάννα μου, νὰ μὴν εἶχε μὴ κάμει!
 Κῶν μεκάμε μὲ ἔριξε σὰ ἔρημα τὰ ξένα.
 Ξένες μὴ πλέν' τὰ ροῦχα μου, ξένες τὰ σαπουνίζουν.
 Τὰ πλένουν μὰ τὰ πλύνουν δυό, σὺς τρεῖς τὰ μυζιολίζουν.
 10—Πάρε ξένη μ', τὰ ροῦχα σου καὶ σύρε στὴ δουλειά σου.
 Παίρνει ξένος τὰ ροῦχα του, σὶν μπογιατίζῃ τὰ πάγει.
 «Βάψε τὰ ροῦχα μ' μπογιατίζῃ, βάψε τὰ ροῦχα μ' μαῦρα
 ὥς βάφουν τὰ ρουχάκια μου, βάφηκε ἡ καρδιά μου.»

21. Ἡ νύφ' ποὺ πῆρε φαρμάκι.

Βλέπεις τὸ πέρα τὸ βοινό, τὸ πέρα καὶ τὸ κεῖθε;
 Ἐκεῖ παντρεύθ' ἡ ὁρφανή, τῆς χήρας θυγατέρα,
 καὶ βρῖσκει πεθερὸ κακὸ καὶ πεθερὰ γουρσουῖα,
 κι' αὐτὴ τῆνε φαρμάκωσε μὲ τῆς ὀχιάς τὸ γάλα.

- 5 Καὶ τὰ χερᾶκια τς σταύρωσε στὸν πεθερὸ πηγαίνει.
 — Ἀλήγορ' ἀφεντάκ' νερό, καρδούλλα μ' φαρμακώθη.
 — Πότ' ἦρθες, καὶ μὲ δούλεψες καὶ στὸ νερὸ μὲ στέλνεις;
 Καὶ τὰ χερᾶκια σταύρωσε στὴν πεθερὰ πηγαίνει.
 — Ἀλήγορα, καλή μ', νερό, καρδούλλα μ' φαρμακώθη.
 10— Πότ' ἦρθες καὶ μὲ δούλεψες καὶ στὸ νερὸ μὲ στέλνεις;
 Καὶ τὰ χερᾶκια τς σταύρωσε καὶ στὸν καλὸ τς πηγαίνει,
 — Ἀλήγορα, καλέ μ', νερό, καρδούλλα μ' φαρμακώθη.
 — Μὰρ' εἶσαι πρώτ' γυνᾶκα μου νά με καρδοπονέσεις;
 Καὶ τὰ χερᾶκια σταύρωσε στὴ μάννα της παγαίνει.
 15 Ἀλήγορα, καλή μ', νερὸ καρδούλλα μ' φαρμακώθη.
 Καὶ τὸ λαγῆνι ἄδραξε στὴ βρύση καὶ παγαίνει.
 Ὡσον νά πάγει καὶ νὰρθῇ καρδούλλα τς φαρμακώθη.

22. Ἡ κακοπαντρεμένη.

- Τὰνάθεμα νᾶχ' προξενητὴς κὴ πρώτη γειτοριά μου,
 ποὺ προξενεύουν τὶς μικροὶ καὶ ἀφίνουν τὶς μεγάλες.
 Προξένεψαν καὶ μὲ μικρὸ μὴ θύσαν μαραζιάση.
 Τοῦ στρώνω πέντε στρώματα, καὶ πέπτε σεπτονάκια.
 5— Σήκου μαράζι μ', πλάγιασε στὴν ἀγγυρὴ τὴ στρώση,
 κ' ἄπλωσε τὸ χερᾶκι σου στὸν ἀγγυρὸ μου κόρφο,
 νά πιᾶσεις τ' Ἀπριλιοῦ δροσιά καὶ τοῦ Μαΐου λουλουδία.
 — Τέχεις, νυφοῦλα μου μικρή, καὶ στέκεις πικραμένη;
 Καὶ πάλωσαν τὰ ροῦχα σου καὶ τὰ φλωριά μονχλιάσαν;
 10— Φωτιά νά κάψ' τὰ ροῦχα σου, λαῦρα καὶ τὰ φλωριά σου.
 Ὡς κήκε καρδούλα μου νά καὶ τὸ παιδί σου.

23. Ἡ πενεσιάρα.

- Μὴ ληγερὴ πηνεύθηκε, πὼς Χάρο δὲ φοβᾶται,
 γιὰτ' ἔχει σπίτια ἀψηλά, καὶ αὐλὲς μαρμαρισμένες,
 καὶ παναθύρια πυργωτά, καὶ πόρτες σιδερένιες,
 ἔχει καὶ δώδεκ' ἀδερφούς, ποὺ μοιάζουν τὸ λιοντάρι,
 5 ἔχει καὶ ἄντρα στὴ ξενητεῖα καὶ κείνος παλλικάρι.
 Κιὸ Χάροντας σὰν τᾶκουσε, πολὺ τὸν κακοφάνη
 μικρὸ πουλάκι γίνηκε στὸ παραθύρι κάτω.
 Γλέπει τὴν κόρη καὶ κεντᾷ, κεντᾷ καὶ συρματώνει
 κιὰπ' τὰ μαλλιά τὴν ἄρπαξε, μεγάλ' φωνὴ καὶ βγάνει.
 10 Κὴ μάννα της τὴν ἄκουσε ἀπὸ τὰ κάτω σπίτια.
 — Ἀφσε τὴν Χάρο' ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιᾶστην ἀπ' τὸ χέρι

- καὶ δεῖξαι τὴν τὴν τέντα σου νὰ πάγει μοναχὴ της.
 —Νὰ δῇ κείνη τὴν τέντα μου, θὰ παρασυνηρομάξει,
 ποῦναι πὸ μέσα σκοτεινὴ κι ἀπέξω μανρισμένη,
 15 πὸν εἶναι τὸ τευτόξυλο παλλικαριῶν πλατίτσες,
 καὶ εἶναι τὰ τευτόσκοινα τῶν κοριτσιῶν πλεξίδες,
 κεῖναι τ' ἀνεφλοκάτουφλα γερόντων οἱ κοκκάλες.
 ὁποῦνε τὰ παρυσιατὰ μωρῶν παιδιῶν παγίδες.

24. Τὸ συββασμένο Λενιώ.

- Ἀπὸ τὴν πόρτα σου περνῶ, στὸν γέροντα παγαίνω,
 κιώς μεῖδε μὲ χαιρέτησε.—Καλῶς τὸν πᾶς' ἀφέντη.
 Τὰ παλαμούδια τ' βάρεσε, τὸ διάκο παραγγέλλει
 —Φέрте γλυκό, φέрте καφέ, φέрте μακρὸν τσιμπούκι.
 5—Δὲν ἤρθαμε γιὰ τὸ γλυκό, μοῦτε γιὰ τὸ τσιμπούκι.
 Μεῖς τὸ Λενιώ συββάσαμε πολὺ μακρὸν στὰ ξένα.
 Καὶ τὸ Λενιώ φηγοράζονταν πᾶνάραιο παναθῆρι,
 στὸν ἐργαλειὸ πὸν ὕφαινε, γκερογκέρι πὸν κεντοῦσε.
 Τὸν ἐργαλειὸ κομματιάσε καὶ τὸ γκερογκέφ' τσακίζει,
 10 καὶ τὸν τσετρεὶ πὸν κένται πὰ στὴ φωτιά τὸν ρίχνει,
 καὶ τὸν καλὸ της φώναξε κορυφὰ τὸν συντυχαίνει:
 —Ἀρμάθιασε ξῆντα φλωριά, πὲ πρᾶσινο μειάξι
 καὶ πάρε ἔλα μιὰ βραδυνά, ἕνα Σάββατο βράδν.
 Μάννα μ' θὰ πάγ' στὴν ἐκκλησιά, κύρης μου στὸ παζάρι,
 15 τὰ δυὸ ἀδέρφια στὸ ἀσολειό, κῆλα γιὰ νὰ μὲ πάρεις.

25. Τὸ φκιασίδι.

- Ἕνα δέντρον δυὸ κλωνάρια, —Ἀπέντε γρόσια ἔχει τὸ δράμι.
 στέκονται δυὸ παλλικάρια Τὸ καλὸ τὸ κοκκινάδι!
 κι ἀγναντεύαν τὰ καράβια, 10 Καὶ τὸ πλιὸ καλὸ ξασπράδι,
 πῶρχονταν πὸ τὸ Μισίρι ἔξι γρόσια χει τὸ δράμι
 5 φορτωμένα τὸ φκιασίδι. πὸν τὸ βάνονν παντρεμένες
 —Ἐβρε καλὲ καρaboκύρη λεύτερες καὶ συββασμένες.
 Πόσα δίνεις τὸ φκιασίδι;

26. Ἡ παραγγελιὰ θαλασσινοῦ.

- Ἕνα πουρνὸ σηκώνομαι, τὴ θάλασσα ἀγναντεύω,
 Γλέπω καράβι πῶρχεται μὲ τὰ πανιά πλωμένα,
 ἔχει Τοῦρκο πρᾶματεντή, Ρωμηὸ καρaboκύρη,
 ἔχει κῆνα μουτσούπουλλο λογιάζει τὶς ἀνέμοι.

- 5 παῖζον, γελῶν, ἀνέβαινε, κλαίοντας κατεβαίνει.
 —Τί ἔχεις σύ, μοντσόπουλλο, κλαίεις καὶ κατεβαίνεις;
 —Τί γὰρ σὶ πῶ, ἀφέντη μου, καὶ τί γὰρ σὶ ὀρίσω;
 "Ἄφσε ἀφέντη, τὸ κανκὶ καὶ πιάσε τὸ τιμόνι,
 κεῖνο ποῦδιαν τὰ μάτια μου, Θεὸς γὰρ μὴ τὸ δώσει.
 10 Τρεῖς σύννεφα σηκώθηκαν πτῆς Προῦσας τὸ μπογίζι,
 τὸ ἓνα λέγει γιὰ βροχὴ καὶ τᾶλλο γιὰ χαλάσι,
 τὸ τρίτο σκοτεινότερο γράφει γὰρ μᾶς χαλάσει.
 Τὸ λόγο δὲν ἀπόσωσε καὶ τὴ μιλιὰ δὲν ποῦπε,
 γιομόζ᾽ ἢ θάλασσα παννιὰ κοῖ ἄκρες παλλικάρια.
 15—Ἐσεῖς, παλλικαράκια μου, ἂν πάτε εἰς τὸν τόπο,
 γὰρ πῆτε σὴν γυναῖκα μου, ποῦναι ἀγγαστρωμένη,
 ὄντας γεννήσει τὸ παιδί κιόνας τὸ μεγαλώσει,
 ἀπὸ τῆς θάλασσης μακριὰ, θαλασσινὸς μὴ γένει.

27. Ἡ Ἀθηνιά.

- «Νιὲ μου, ποῦ τὴν ἦρες αὐτὴ τὴ νιά,
 τὴν ξανθομάλλοῦσα τὴν Ἀθηνιά;
 —«Ἀπὸ τὴν Πόλιν ἐρχόμην κιὰπὸ τὰ νησιά,
 ἀπὸ τὸ μαγαλά της ἐπέρασα,
 5 σιὸ παναθυράκι της στέκονταν
 τὰ βασιλικά της ἐπὶσιζε,
 καὶ τὴν μαντζουράνα δρόσιζε,
 ἔκοψε κλονάρι καὶ μέ δωσε,
 μέλιπε κῆνα λόγο καὶ μᾶρεσε:
 10 «Καλὲ Νυδριωτόκη, σὰ μ' ἀγαπᾷς,
 πῶς περνοδιαβαίνεις καὶ δὲ μιλάς;
 Στείλε προξενῆτιρες σὴν μάγνα μου,
 καὶ προξενητάδες σιὸ μπάριμπα μου».
 —Ἐστεῖλα, κυρά μου, σαρανταδυὸ
 15 καὶ προξενητάδες ἐξῆντα δυό,
 τοὺς προξενητάδες μαλώσανε
 καὶ τοὺς προξενῆτες ἐδιώξανε.

28. Ὁ Φωτάκης.

- Φύσ' ἄερα, φύσα Νότε, φύσα ταπεινά,
 γάρτουν ὅλα τὰ καράβια τὰ Ροδοσιανά.
 "Ὅλα τὰ καράβια ἦρταν κιὼλ ἀράξανε,
 τοῦ Φωτάκη τὸ καράβι δὲ φάνηκε.

- 5 «Μωρή σκλάβα, μὴ κοπέλλα, φέρε τὸ φερενζέ,
 γὰ τὸν βάνω νὰ παγαίνω κάτω σὶ το γιάλο,
 γὰ ρωτήσω παλλικάρια δεκοχτὼ χρονῶν.
 —“Ὅλα τὰ καράβια ἦρθαν, κιόλα φάνηκαν,
 τοῦ Φωτάκη τὸ καράβι πῶς δὲ φάνηκε;
 10—Τοῦ Φωτάκη τὸ καράβι πᾶγ’ χάθηκε
 καὶ τὰ κύματα τὸν δέχον στήν ἀκρογιαλιά.
 “Ἐπλεε ἡ μαύρη σπερτσιὰ του, τὸ λιγρό του τὸ κορμί.

29. Ἡ βραιοπούλα.

- “Ἐνα Σαββάτο βράδυ, μὰ Κυριακὴ πρωί,
 βγῆκα νὰ σεῖανίσω κάτω σὺν Ὀθριανῇ.
 Βλέπω μιὰ βραιοπούλλα καὶ χτενίζότανε,
 χροσᾶ ταν τὰ μαλλιά της καὶ πλεκοζώντανε.
 5—“Ἐλα, μὴ βραιοπούλα νὰ γένεις χριστιανή,
 νὰ λούζεσαι Σαββάτο, νὰλλάξεις Κυριακὴ
 καὶ νὰ ματαλαβαίνεις Χριστοῦγεννα, Λαμπρή.
 —Μάννα Ρωμιός μὴ λέγει νὰ γένω χριστιανή,
 νὰ λούζωμαι Σαββάτο, νὰλλάζω Κυριακὴ,
 10 καὶ νὰ ματαλαβαίνω Χριστοῦγεννα, Λαμπρή.
 —Καλλιὰ χω, θυγατέρα τὸ νὰ σὶ δῶ νεκρή,
 παρὰ Ρωμὴν νὰ πάρεις, νὰ γένεις Χριστιανή.

30. Κατάρα.

- “Ἀπὸ μικρὸς σ’ἀγάπησα νὰ γίνεις νὰ σὲ πάρω,
 καὶ σ’ἐγινες, μεγάλωσες κιᾶλλον καλὸν θὰ πάρεις.
 Πάνε νὰ πῆς τὴ μάννα σου ἐγλεκτοῦ νὰ μὲ κάμει.
 Σὰν δὲ μὲ κάμει ἐγλεκτοῦ, σύντεκνο ἄς μὲ κάμει.
 5 Χύνω λαμπάδες πὸ φλωρί, τὰ στέφαν’ ἀπ’ ἀσήμι,
 καὶ τὸ στεφανορρίξιμο βενέτικο ἀτλάζι.
 Κυριακὴ νὰ στεφανωθῇς, Δευτέρα νὰ χηρέψεις
 κιὰυτὴ τὴν Τρίτη τὸ πρωὶ νὰ στείλς νὰ μὲ γυρέψεις.

31.

- Στῆς λεμονιάς, στῆς νεραντζιάς, τριανταφυλλιάς τὶς ρίζες.
 καλὰ δνὸ ἀρχοντόπουλα κάθονται τρών καὶ πίνουν.
 “Ἐνας τὸν ἄλλον ἔλεγε μὲ τῆς καρδιάς τὸν πόνο.
 —Πότε νὰ ἔρθ’ ἡ ἀνοιξη, τοῦ Μάη τὸ καλοκαίρι,
 5 νὰνθίσουν τὰ τριαντάφυλλα, τὰ ξάμερα ζουμπούλια,

νά τὰ μαζώνουν ἔμορφες κιαυτὲς οἱ μανρομμάτες.
Καὶ πάρτετε τὸ χῶμα μου, κιαυτὸ τὸ σάβανό μου
νά διῶ κὶ γὰρ τίς ἔμορφες νά διῶ τίς μανρομμάτες.

32. Ὁ πνευματικός.

- Ἄγιε πνευματικέ μου, ἦρθα νά ξιμολογηθῶ
νά σι πῶ τὰ κρίματά μου, ἁμαρτίες ποῦχω γώ.
Ἔνας νέος μάγαπάει καὶ τὸν ἀγαπῶ κὶ γώ.
Μὰ ἡμέρα ποὺ κοιμώμουν ἦρθε πῆρε τὸ φιλί.
5 Ἀπ' τὸ χέρι της τὴν πιάνει, τὴν πηγαίνει σὶδ κελλί.
— Μὴ φωνάζεις, μὴ τσιρίζεις μᾶς ἀκούγ' ἡ γειτονιά,
καὶ τὸ λένε τὸ Δεσπότη καὶ μὲ κόφτει τὰ μαλλιά.

33. Ὁ πλιὸ ἀγαπημένος.

- Θὰ νέβω πάνω σὶδ βουνό—νά πελεκήσω μάρμαρο
νά φκιάσω τίς ἐννιά, λουτροὶ—καὶ τὸν καλύτερο λουτροὶ
νά πάγ' ἡ κόρη νά λουστῇ—κὶ σὶ γαλέτσια νάνεβῇ...
— Παπαδοῦλλα μου μικρὴ, ποῦν ἀγαπᾷς κόμα πολύ;
5 Τὸν ἄντρα μ' ἀγαπᾷ πολί—τὸ φίλο μου πλειότερο,
τὸν ἄντρα μ' κάγω μάρμαρο—τὸ φίλο μου γαρούφαλο.
Τὸ μάρμαρο τσαλάπατῶ, καὶ τὸ γαρούφαλο φιλιῶ.

34. Τὸ νόστιμο φίλημα.

- Ἐφές βράδ' κατέβαινα, ἀπ' τὴ χαριτωμένη,
βρίσκω μὰ κόρη ἔμορφη μικρὴ καὶ χαϊδεμένη.
Ζητῶ τὴν κόρη φίλημα, ρίχνει τὰ μάτια κάτω.
— Ἄν θέλεις ξένη φίλημα, ἔλα τὸ βράδν βράδν.
5 Κὴ κόρη ἦταν πονηρή, πολὺ διαβολεμένη,
κρύβει πίσω σὶν πόρτα της πέντ' ἔξι ἀρματωμένοι,
Ὅσου νά μπῶ κιδσον νά βγῶ τὴν πόρτα τὴν καρένια,
μῆκαμαν τὸ κορμάκι μου μαῦρο μὲ τὴν μανέλλα,
καὶ τὸ ταχὺ σὶν ἐκκλησιὰ μὲ βλέπει καὶ γελάει.
10— Ἄν θέλεις ξένη φίλημα, ἔλα τὸ βράδν πάλι.
— Νά πάρ' ὁργὴ τὸ φίλημα σ' νά πάρ' ὁργὴ καὶ σένα
μῆκαμες τὸ κορμάκι μου μαῦρο μὲ τὴ μανέλλα.

37. Οἱ καλοὶ γαμπροί.

Τὰ Καταντιανὰ κορίτσια κάνανε ἀναφορά,
καὶ τὴν πῆγαν στοῦ Δεσπότη καὶ γυρεύαν παντρεϊγιά.

Κι' ὁ δεσπότης τὰ λαλοῦσε. «Λάβετε ὑπομονή,
 νὰ ρωτήσω καὶ νὰ μάθω ποῦναι οἱ καλοὶ γαμπροί.»
 5—Ἐνας παίζει τὸ μπυλιάρδο, γυῖλλος παίζει τὰ χαρτιά,
 γυῖλλος κάνει σαραφλίκι μὲ τὰ κάλπικα φλωριά.

38. Ἡ παντρεία.

Μήνυσε ὁ Βασιλὲς: —Σὰν εἶστε μωρὰ παιδιά,
 Νὰ παντρεύωτ' οἱ γριεῖς. 15 ποῦ εἶναι τὰ δόντια σας,
 Κι ὅσες γριεῖς τὰκούσανε, ποῦν' τὰ δωδεκάρα σας;
 κόκκινα φορέσανε. —Ὅτ' αὖς μᾶς γέννα μάννα μας,
 5 στὸ χορὸ καὶ τρέξανε. ἦταν χασοφεργαριά,
 Καὶ κεῖ ὅπου χορεύγανε, πέσαν καὶ τὰ δόντια μας,
 πῆγε χάρος καὶ ρωτᾷ: 20 καὶ τὰ δωδεκάρα μας.
 —Κορίτσια ψαρομίλιγγα, Καὶ μὰ γριῶ μονοδοντοῦ,
 δὲν ἔχ' γριεῖς στὸν τόπο σας; ἄντρα γέρονε ἢ...
 10—Χόρευε μωρὴ Μαρά, —«Κράτα μὲ καὶ μένα δώ-
 κιδώχει γριεῖς ὡς πὰ ρωτᾷ. ἔνα γέρο κῆνα νιό,
 Σὰν ἐμᾶς μωρὰ παιδιά, 25 νὰν ὁ νιὸς γιὰ τὸ χορὸ,
 ἦρθε ὁ χάρος νὰ ρωτᾷ; καὶ ὁ γέρος γιὰ νερό.

39. Τὰηδόνη.

Κόρη μου, τὰηδόνη τὸ μοναχὸ
 λνέται μέσα στὸν κάμπους μὲ τὸν ἀητό,
 τραγουδεῖ καὶ λέγει καὶ κελαῖδεῖ
 —Ἄντρα πολίτη ξενητεντή,
 καὶ Μεσόλογγίτη ξεφαντωτή.

40. Ὁ ψύλλος.

Νὰ φήσωμε τὰ ψέματα, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια.
 Ποιὸς εἶδε θηλυκὸ παπᾶ καὶ διάκο γκαστρομένο,
 ποιὸς εἶδε ψεῖρα στὸ βουνὸ μὲ ξύλα φορτωμένη;
 Τραβᾷ ὁ ψύλλος τὸ πιστόλ' γιὰ νὰ τήνε σκοτώσει.
 5 Ἄν ἔκαμαν καὶ πλάπηξαν τριανταδιὸ τζαντάροδες,
 πιάνουν τὸν ψύλλο πρὶ ποδάρ', τὸν δένουν μάλνσιδες.
 Τὸν πιάνουν κιὰπὸ τὸ κεφάλ', τὸ πᾶνε στὸ παζάρι.
 Δέκα νομάτ' τὸν πιάνανε, δέκα τὸν καλιγώναν.
 Ἄν ἔκανε καὶ κλώτσηξε, ταράχκε τὸ παζάρι.

41.

Ἦταν ἓνας κούφιος δέντρος,   καὶ παπᾶς τὴν πατερίτσα,
 κείχε μέσα κουκουβάγιες,   5 Ὀβλοὶ πᾶν τὸ δρόμο—δρόμο
 κιοῦλοι ἀρπάξαν τις μπαλιάδες   κιὸ παπᾶς τὸ ρέμα—ρέμα.

42.

Μαρμαροκκλησιὰ θὰ κτίσω μὲ σαρανταδὺν καμάρες,
 καὶ στὴν πρώτη τὴν καμάρα κάττει κόρη πλουμισμένη,
 κι' ἄγουρος περνοδιαβαίνει.
 —Πίσω πίσω, βρὲ λεβέντη, μὴ τσακίσωμε τὴ στάμνα,
 καὶ σὰν πάγω σπίτ' μὲ δέρνουν καὶ καμπόσο μὲ μαλώνουν.
 5—Σὰν ἀκούσω καὶ σὲ δέρνουν ἔρχομαι καὶ σὲ γλυτώνω,
 πεντακόσια γιὰ τὴ στάμνα, χίλια δίνω γιὰ τ' ἔσένα.

43. Ἡ μεθυσμένη.

Ἕνας καλονοικοκύρης   Δέν σοι εἶπα γό, βρὲ ἄντρα,
 πῆρε πάγει στὸ χωράφι,   σὺ σὰν θέλεις γὰ μὲ γιάνεις,
 καὶ ξεχνᾷ τῶνα τὸ βώδι,   15 στὸ κρασί νερὸ μὴν βάνεις.
 τὸ γαῖδούρι μὲ τὸ σπόρο,   Μὴ μὲ δίνεις μὲ τ' καντήλα,
 5 τὸ γυνὴ καὶ τὸ λουρί.   μὲ χτυπάει στὴ παραντίδα,
 ἔσχασε καὶ τὴν ἀξάλη,   μὴ με δίνεις μὲ τὸ τσάλι
 γύρισε γὰ πὰ τὴν πᾶρει,   καὶ μ' χπάει στὸ κεφάλι,
 βρίσχνει τὴ γυναῖκα τ' μεθυσμένη,   20 μὴ με δίνεις μὲ τὴ τσότρα
 καὶ στὴν ψάθα τυλιγμένη,   καὶ δὲ βρίσχνω καὶ τὴν πόρτα,
 10 καὶ τὴ σκοῦφια τῆς καμένη.   δίνε με μὲ τὸ λαγήνι
 —Τῆπαδες, βρὲ σὺν γυναῖκα,   ὅσο πιῶ κι' ὅσ' ἀπομείνει.
 κ' ἔπεσε γιὰ γὰ πεθάνεις,

44. Ἡ Βουργάρα νύφη.

Ἵγιός μου βουργάρα ἀγαπᾷ, γινός μου βουργάρα θέλει.
 —Σὺ εἶσαι γιέ μου, γραμματικός, Βουργάρα δέ σι πρέπει.
 —Ἄν εἶμαι γὼ γραμματικός καὶ κείν' ἀρχοντοπούλα
 Μὴ δίνει χίλια πρόβατα καὶ ἑκατὸ δαμάλια.
 5—Ψόφος γὰ φάγ' τὰ πρόβατα καὶ λύκος ἀγελάδια.

Καὶ οἱ καμπάνες χτύπησαν τὴ νύφη στεφανώνουν.
 Ὁ πεθερὸς κὴ πεθιρά, τὰ δέντρα ξερριζώνουν,

- νὰ βροῦν φιδίσιο κόκκαλο τῇ νύφ' νὰ φαρμακώσουν.
 Ἡῶραν φιδίσιο κόκκαλδ, τὸ μάγειρα τὸ πᾶνε.
- 10—Νὰ σὺν καλέ μου μάγειρα, καλὰ νὰ μαγειρέφεις,
 Χούφτα νὰ βάλεις τὸ πεπέρ' χούφτα καὶ τὸ φαρμάκι.
 Τῇ νύφῃ τὴ στεφάνωσαν στὸ σπίτι τὴν παραίνουν.
 —Καλῶς τῇ νύφῃ πῶρεται, καλῶς τὴν τὴ νυφάδα.
 Σκαμνὶ νὰ κάτσει βάλτε τὴν, τραπέζι γιὰ νὰ φάει.
- 15—Μεῖς χορταμένοι εἴμαστε καὶ φάγαμε στὸ σπίτι.
 —Καὶ μεῖς συνήθειο ἔχομε τρεῖς βοῦκες γιὰ νὰ φάεις.
 Καὶ πῆρε μὰ καὶ πῆρες δνὸ, στήν ιρίτην φαρμακώθηκε.
 Σταυρώνει τὰ χεράκια τῆς στήν πεθερὰ πηγαίνει.
 —Δό μου, καλὴ μου πεθερά, νεράκι, φαρμακώθηκε.
- 20—Καὶ τὶ δουλειὰ μὴ δούλεψες καὶ τί νερὸ γυρεύεις;
 Σταυρώνει τὰ χεράκια τῆς στὸν πεθερὸ ὑπάγει.
 —Δό μου καλέ μου πεθερέ, νεράκι, φαρμακώθηκε.
 —Καὶ τὶ δουλειὰ μοι δούλεψες καὶ τί νερὸ γυρεύεις;
 Σταυρώνει τὰ χεράκια τῆς στὸν ἄντρα τῆς πηγαίνει.
- 25—Καὶ σὺν καλέ μου τσελεμπί, νεράκι φαρμακώθηκε.
 Ὡσοῦ νὰ πάγει καὶ νάρθῃ, τὴν βρῖσκει πεθαμένη.
 Ἐκατσε καὶ τὴν ἔκλαιγε:—Κοῦμα τὴν τὴν καημένη!
 Τραβᾷ σπαθὶ καὶ σφάζεται καὶ κείνος ὁ καημένος.

45. Τρεῖς κοπέλλες.

- Λεμονιὲς πολλὲς πολλὰς ποτίζω | καὶ λεμόνια δὲν ὀρίζω.
 Εἰς τῆς λεμονιάς τῇ ρίζα | τρεῖς κοπέλλες τριγυρίζα.
 Καὶ οἱ τρεῖς γυῖα κράτοῦσαν | παλλικάρια τίς ρωτοῦσαν:
 —Ποιά ναι ἄσπρη, ποιά ναι ροῦσσα, | ποιά ναι γαϊτανοφρυδοῦσα;
- 5—Τοῦ παπὰ ἡ θυγατέρα, | καὶ τοῦ διάκου περιστέρα.
 Σίντα κάμει νὰ πετάξει | στὰ οὐράνια νὰ φτάσει
 Τὶς ἀγγέλοι γιὰ νὰ φτάσει | καὶ τὴ θάλασα νὰ δειάσει.
 Νὰ τὴν φτιάσει περιβόλι | νὰ φυτέψῃ δεντρουλλάκια,
 λεμονιὲς πορτοκαλάκια.
- Τὴ Δευτέρα τὰ φυτεύει | καὶ τὴν Τρίτη τὰ κλαδεύει,
 10 τὴν Παρασκευὴ τὸ βράδυ | πάγει κλέφτης νὰ τὰ κλέψῃ.
 —Κλέφτη, γιὰ μὴν κλαίφεις τὰ μῆλα | καὶ κορδοκαλιάς τὰ φύλλα.
 Τᾶχ' ἀγᾶς μου μετρημένα | κῆ κυρὰ μ' λογαριασμένα,
 στὸ δεντέρι περασμένα.

46. Τῆς χήρας γιός.

- Μιᾷς χήρας γιός μιᾷς καλογράς
 ντύνεται ἄρματώνεται γιὰ πόλεμο,
 Καὶ πόλεμος δὲν ἤδρηκε καὶ γύρισε.
 Ἔσκυψε εἰς τὸν Τούναβο νὰ πιῇ νερό,
 5 καὶ νέοι τὸν ἐπλακώσανε ὥς ἑκατό.
 Μιὰ ντουφεκιὰ τοῦ δώκανε μέσ τὸ φτερό,
 τὸ αἷμα προσφύριζε στὴ σκάλα του
 κιὸ μαῦρος του τὸν μαυροκλαίγ'
 τὸν κλαίγ' βαρειά,
 10—Γιὰ σῶπα, μαῦρε μου, μὴν κλαῖς
 μὴν κλαῖς βαρειά.
 Μόν' βάλε τὸ χεράκι σου στὴν ἀργυρή μου τσέπη
 καὶ πάρε τὴ χρυσὴ κλωστή τὴ χρυσομεταξένια
 καὶ ράψε με συχνὰ πυκνὰ νὰ μὴ σιγχοπονέσω,
 15 καὶ πάρε τὸ σπαθάκι μου τὸ ἐλαμπρό
 καὶ πάνε το στὴ μάχη μου τὴν καλογρά,
 μὴν πῆς τῆς πῶς ἀπέθανε καὶ κλαίγ' βαρειά,
 μόν' πέ τῆς πῶς παντρεύτηκε στὴν Ἀρμενιά
 καὶ πῆρε Ἀρμενισσὰς παιδί, μάγισσας θυγατέρα.
 20 Ὅταν μαγεύει τὰ πουλιά, ποτε δὲν κελαιδοῦνε,
 μὲ μάγεψε καὶ με τὸ ριὸ μαυτὸ δὲν ἐρχομαι.

47. Ἡ πορτοκαλιά.

- Στοῦ Καστριοῦ τὴν πόρτα μιὰ πορτοκαλιά
 —κόρη μὲ ξανθὰ μαλλιά,
 κάμει τὰ πορτοκάλια καὶ μυρίζουνε,
 —ὅλοι τὴν τριγυρίζουνε,
 5 Πῆγα νὰ κόψω ἓνα καὶ μὲ πιάσανε
 —στοὺς κλόνοὺς μὲ κρεμάσανε.
 —Ἀφήστε με τὴ ξένη καὶ τὴν ὀρφανή
 —μέγα θᾶμα θὰ γενῇ.

48. Ὁ παραπονεμένος κυνηγός.

- Εὐπγα καὶ μὴν κοιμᾶσαι, χρυσό μου καναρίνι,
 κῆβγα σιὸ παναθύρι, νὰκούσς πῶς τραγουδῶ.
 Σηκώνομαι ὁ καημένος σὰν παραπονεμένος,
 καὶ τᾶρματά μου βάζω, πάγω νὰ κυνηγῶ,
 5 λαγόνς περδίκια ραῦρω, θηρία νὰ σκοτώσω,

- καὶ σένα νὰ γλυτώσω, κορμί μ' ἀγγελικό!
 Ψιλὴ βροχὴ μὲ πιάνει, πολλὸ μοῦ κακοφάνη,
 δεντρὶ γιὰ νὰ κουμπήσω, δὲν ἤμπορῶ νὰ βρῶ.
 Ἐκεῖ θωρῶ νὰν πύργο, ποὺ λάμπει σὰν τὸν ἥλιο,
 10 πονεὶ κάθεται ἐπάνω καὶ γλυκοκελαηδεῖ,
 καὶ ὁ κελαϊδισμός του μὲ φάνη ὅτι λέγει:
 Χαρῆτε σεῖς οἱ νέοι πᾶχετε τὸν καιρὸ.
 Χαρὰν χαρὰν χαρῆτε καιρὸν μὴν καρτερεῖτε,
 γιὰτ' ὁ καιρὸς διαβαίνει καὶ δὲν γυρίζει πλιό.
 15 Ἔτσι εἶναι ἡ νεότης, χρυσὸ μου καναρίνι,
 μαραίνεται σὰν ἄνθος, καὶ πέφτει εἰς τὴ γῆ.

49. Ἡ σφαλιγμένη.

- Ὡ κόρη γλυκντάτη, λευκὴ περιστερά,
 πῶς εἶσαι σφαλιγμένη τόσον λυπητερά;
 Βέβαια σφαλιγμένη μέσα εἰς τὸ κλωβί,
 μὲ σίδηρα τριγύρω σὰν γάσσουνα πονεὶ.
 5 Ποθῶ κ' ἐπιθυμῶσα, λευκὴ περιστερά,
 τὰ σίδηρα νὰ σπάσω νὰ βγῆς ἀπὸ τὴ σκλαβιά.
 Λοιπὸν παρακαλῶ σε λαβεῖς ὑπομονή,
 ὥσ᾽ νὰ ἐρῇ ὁ χρόνος καὶ κτενὴ ἡ σιγμὴ.
 Θάνατο μὴ φοβάσαι, γοῦπος μὴ λυπηθῆς,
 10 μόνον νὰ τρῶς νὰ πίνεις καὶ μένα νὰ ποθῆς!

50. Ὁ στρατιώτης.

- Στρατιώτου γιὸς κατέβαινε πὸ μέσα πὸ τὴν Πόλη,
 Σέρνει μουλάρια δώδεκα, λογάρι φορτωμένα.
 Κι' ἀκόμα δὲν ἐξήβγηκε κανεὶνὸ μίλια ἀλάργα,
 ἀρχίζ' ὁ νιὸς καὶ τραγουδᾷ ἀρχίζ' ὁ νιὸς καὶ λέγει:
 5— «Δὲν εἶναι κλέφτες σιὰ βουνά, δὲν εἶν' ἀρβανιτάδες,
 νὰ ξεγυμνῶνουνε τοὺς νιοὺς νὰ παίρνουν τὸ λογάρι».
 Τὸν λόγον δὲν ἀπόσωσε καὶ ἡ μυλιὰ πικρὰνθη,
 χίλιοι βγαίνουν πὸ τὰ βουνά, χίλιοι πὸ τὰ λαγκάδια.
 Ἄλλοι τοῦ κόφτουν τὰ σκοινιά, ἄλλοι τὰ ξεφορτώνουν,
 10 καὶ ὁ νιὸς ἀπηλογήθηκε μὲ τὸν καημὸ στὰ χεῖλη.
 — Γιὰ μὴ μὲ κόφτεις τὰ σκοινιά, μὴ μὲ τὰ ξεφορτώνεις
 κ' ὕστερα εἶμαι μοναχὸς καὶ πῶς θὰ τὰ φορτώσω.
 — Γιὰ δὲς τοῦ σκύλλου μας καρδιά, τί στέκει καὶ μᾶς λέγει!

- δὲν κλαίει τὴ ζωήτσα του μὲν κλαίει τὸ λογάρι.
- 15 Τὰ (=καὶ) βγάξει τὸ χαντζάρι του καὶ χαντζαριά τοῦ δῶκε,
 κ' ὅστερα τὸν ἐγνώρισε πὼς εἶταν ἀδερφός του.
 —Γιὰ πές μι ποιὰ ν' ἦ μάγκα σου, ποιὸς εἶναι ὁ μπαμπάς σου;
 —Ἀρμένισσά ν' ἦ μάγκα μου κι ἀπὸ Μωριά ὁ μπαμπάς μου,
 Καὶ γὼ εἶμαι ποὺ κρούσεβα καὶ με φοβήθ' ἡ Πόλη,
- 20 κι αὐτὰ τὰ δώδεκα νησιά γιὰ μένα συλλαλοῦνε.
 Ἀπὸ τὸ χέρι τὸν κρατεῖ καὶ στὸ γιαιτὸ τὸν πάγει.
 —Γιατρέ, ποὺ γιάτρεψες πολλοὺς κομμένους καὶ σφαγμένους,
 γιάτρεψε καὶ τὸν ἀδερφό μ' τὸν χαντζαροσφαγμένο.
 Θέλεις λογάρι δίνω σι, θέλεις φλωριά σι δίνω.
- 25 Κι αὐτὴ τὴν κάλλια τοῦ χωριοῦ κι αὐτήνα σὲ τὴν δίνω.
 —Καὶ τὸ λογάρι θέλω γὼ καὶ τὰ φλωριά τὰ θέλω,
 κι αὐτὴ τὴν κάλλια τοῦ χωριοῦ κι αὐτήνα τήνε-θέλω,
 μαυτὴ ἡ χαντζαροσφαγιά γιὰ γιαιτρεμὸ δὲν εἶναι.
 Τὰ βγάξει τὸ χαντζάρι του καὶ χαντζαρώθ' αὐτός του.
- 30—Ἄντι καὶ σὺ καημέν' ψυχὴν μαζί με τ' ἀδερφοῦ σου.

51. Ὁ Χάρος.

- Γιατ' εἶναι μαῦρα τὰ βουνὰ καὶ στέκουν βουρκαωμένα;
 Μὴν ἄνεμος τὰ πολεμᾷ, μὴ κ' ἡ βροχὴ τὰ δέρνει;
- Μήδ' ἄνεμος τὰ πολεμᾷ μηδὲ βροχὴ τὰ δέρνει,
 μόνο διαβαίνει ὁ Χάροςτας μὲ τοὺς ἀποθαμένους.
- 5 Σέρνει τοὺς νέους ἀπὸ μπροστά, τοὺς γέροντας ἀπὸ πίσω
 καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλα στὴ σέλλα ραδιασμένα.
 Παρακαλοῦν οἱ γέροντες κ' οἱ νέοι γονατίζουν.
- Χάρε μὲν, στάσου σὲ χωριό, στάσου σὲ κρῦα βρύση,
 γὰ πτόν οἱ γέροντες νερό κ' οἱ νιοὶ γὰ λιθαρίζουν.
- 10 καὶ τὰ μικρὰ παιδόπουλλα γὰ μᾶσουν λουλουδάκια.
 —Μήδ' εἰς χωριὸ κονεῦω γὼ, μηδὲ σὲ κρῦα βρύση.
 Ἔρχονται μάννες γιὰ νερό, γνωρίζουν τὰ παιδιὰ τους,
 γνωρίζονται τ' ἀντιρόγνα, καὶ χωρισμὸ δὲν ἔχουν.

52. Τὰ ξένα.

Κλάψετε, μάτια μ', κλάψετε καὶ χύστε μαῦρα δάκρυα,
 ταχειὰ θὰ πάω ξενητειά, σιὰ ἔρημα σιὰ ξένα.
 Θεὲ μεγαλοδύναμε, μεγάλ' ἡ δύναμή σου.
 Τοῦ ξένου δὸς του ξενητειά, κι ἀσθένεια μὴν τοῦ δίνεις.

- 5 Ἡ ἀσθένεια θέλει στρώματα, θέλει προσκεφαλίδια,
θέλει μαγνούλας ἀγκαλιὰ καὶ ἀδερφῆς τὰ χέρια,
θέλει νερὸ στὸν τόπο του καὶ μῆλο π' τὴ μηλιά του.

53. Τὰ Μοσχονήσια.

- Κατ' αὐτοῦ στὰ Μοσχονήσια, — ἦσαν κλέφτες καὶ πατῆσαν,
καὶ πατῆσαν καὶ κρουσέψαν — κῆνα κοπελλοῦδι κλέψαν,
Κλέψαν κῆνα κοπελλοῦδι, — φόργιε λιμπαντὲ βελούδι.
Ἀσημένια σκάλα βάλαν, — στὸ καράβι τὴν ἀνεβάσαν,
5 Καπετάνιος τὴν ἐρώτα: — «Τοῦρκα εἶσαι, γιὰ Ρωμαίισα;
— Ὁχ ἀφέντη καπετάνιε, Ρωμοπούλα 'μαι καημένη.
— Καὶ σὰν εἶσαι Ρωμοπούλα, πῶς εἰν τὰ μαλλιά σ' βαμμένα;
τὰ νυχάκια σ' κνιασμένα;
— Τοῦρκο εἶχα σὴν ἀβλή μου, — γιὰ παρηγοριά δική μου,
10 μπογιατζῆς σὴν γειτονιά μου, — ἔβαφα καὶ τὰ μαλλιά μου.

54. Ὁ Τοῦρκος κυνηγός.

- Κάτω σὴν Ρόδο, στὸ Ρόδοῦσι,
Τοῦρκος ἐβγήκε νὰ κυνηγήσει.
Δὲν κυνηγοῦσε πουλλιά καὶ λάφια,
μόν κυνηγοῦσε δυὸ μαῦρα μάτια.
5 — Κ' ἡ σκύλλα μαῦρα τῆς τὸν προξενεύγει,
συχνὰ πυκνά καὶ τῆρε λέει:
— Πάρτονα, κόρη μου, τὸν Τοῦρκο ἄντρα
νὰ σὲ φρεῖσει...
— Δὲν τόρε θέλω, δὲν τόρε παίρνω,
10 πουλλάκι γίνομαι στὰ δάση φεύγω.
— Πάρτονα, κόρη μ', ἔχει καὶ λίρες.
— Ἀς πάγ' στὸ διάβολο κι αὐτὸς κοί λίρες.

55. Οἱ Χιώτισσες.

Κάτω στὸ γιαλό, κάτω στὸ περιγιάλι
πλύναν Χιώτισσες καὶ τρεῖς παπαδοπούλλες.
Φύσηξε βοριάς συροκοιραμουντάνας,
καὶ σήκωσε τὸ γυροφούστανό της,
ἔλαμψε γιαλός, λάμψανε τὰ καθάβια.

56. Τὰ Χριστούγεννα.

- Χριστούγεννα, Χριστούγεννα τώρα Χριστὸς γεννιέται
Τώρα ἀγγέλοι χαίρονται κι ἄγιοι δοξολογούνται,

καὶ τὰ δαιμόνια θλίβονται γιὰ τὸν Χριστὸς γεννιέται.
 Στὸ μέλι ἐγεννήθηκε στὸ γάλα ἀναθήκη.

- 5 Τὸ μέλι τῶν οἱ ἄρχοντες, τὸ γάλα ἀφεντιάδες
 καὶ τὰ κηροστειλάματα, μπρὸς σὲ τὴν Ἁγία Σοφία.

— Καὶ ἀφοῦ τραγουδήσουν διάφορα τραγούδια εἰς ὅλα τὰ μέλη
 τῆς οἰκογενείας κατάλληλα, προσθέτουν τὰ ἑξῆς:

Μεῖς, τοῦπαμε καὶ σώθηκε, γὰρ ζῆτε καὶ ἀπὸ χρόνον.
 Τούτου χρόνου καὶ ἄλλου χρόνου, καὶ πάντα καὶ γιὰ πάντα.
 Νὰ ζῆτε χρόνια ἑκατὸ καὶ φῶτα πεντακόσια,
 10 γὰρ ζῆστε καὶ τὸ ἅγιον Βασιλειοῦ, ποῦναι ἀρχὴ τοῦ χρόνου.
 Γιὰ βᾶνε τὸ χεράκι σου σὲ τὴν ἀργυρῇ σου τσέπη,
 Μὴ βγάξεις μιά, μὴ βγάξεις δύο, μὴ βγάξεις πέντε δέκα,
 μὲν βᾶνε κίτρινα φλωριά, γὰρ ἀσμάσεις τὰ ντυμπλέκια.

57

Ἀρχιμητὰ καὶ ἀρχιχρονιά, ἀρχὴ τοῦ Γεραρίου,
 ἀρχὴ κατέβη ὁ Χριστὸς, τὸν κόσμον γὰρ γυρίσει.
 Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία.
 Σύρει μονάρια δώδεκα λιθὰν φωτωμένα.

- 5 Τρεῖς ἄρχοντες τὸν ἅπαντον στὸ σταυροδρόμῳ ἐπάνω.
 — Βασίλη μὲ ποῦθε ἔρχεσαι, Βασίλη μὲ ποῦ πηγαίνεις;
 — Ἀπὸ τὸν τόπο μὲ ἔρχομαι, σὲ τὸν ἅγιον Τάφο πηγαίνω,
 γὰρ πὰ γὰρ προσκυνήσουμε, ὅς κάνουμε καὶ κόπο.

- Βασίλη μὲ, ξεύρεις γράμματα; πέ μας κανὲ τραγούδι.
 10 Στὸ δάσκαλο ποῦ ἤμουν γὰρ τραγούδια δὲ μαθαίνουν,
 τὴν ἀλφαβῆτα ἔμαθα καὶ μπῆκα στὸ Ψαλτήρι,
 καὶ τὸ ραβδί τὸ ἀκούμπησε γὰρ πῇ τὴν ἀλφαβῆτα
 καὶ τὸ ραβδί του τὸ ξερό, χλωρὰ βλαστάρια βγάζει.

58 Ὁ τρελλὸς γιὰ τὴν γειτόνισσα του.

— Τρελλαίνομαι, μαννοῦλα μου,	— Ὡρα καλὴ σου λιγυρή,
γιὰ μιὰ γειτονοπούλα μου,	— Καλῶς τὴ μάνα τὴ χρυσῇ.
τρελλαίνομαι τὴν ἀγαπῶ,	— Κόρη μου, γιὸς μου σάγαπεί,
καὶ ντρέπομαι γὰρ τῆς τὸ πῶ.	καὶ ντρέπεται γὰρ οἱ τὸ πῇ.
5 Σύρε, μαννοῦλά μὲ, πέ της το,	15— Σὰν μὲ ἀγαπᾷ καὶ ντρέπεται,
κρυφὰ κουβέντιασέ της το.	στὸ σπίτι μας γιὰ τὸ ἔρχεται;
— Μετὰ χαρᾶς σου, γιόκα μου,	— Πέστον γὰρ ἔρθει τὸ ταχύ,
γὰρ πάρω καὶ τὴν ῥόκα μου.	γὰρ πιῶμε τὸν καφὲ μαζύ.
Σύρει πηγαίνει τὸ ταχύ	Πέστον γὰρ ἔρθει τὸ βραδὺ
10 βρίσκει τὴν κόρη μοναχή.	20 γὰρ κοιμηθοῦμε καὶ μαζί.

59 Ἡ Κανέλλα.

Κόρην ἀγαπῶ ξανθὴ καὶ μαυρομμάτα,
 δώδεκα χρονῶ κι ὁ ἥλιος δὲν τὴν εἶδε,
 καὶ ἡ μάννα τῆς Κανέλλα τὴν φωνάζει.
 Κανελλόριζα τῆς κανελλιᾶς τὸ ἄνθι
 φούντια τῆς μηλιᾶς, τὰ μῆλα φορτωμένη.

5—Τ' ἄκουσα καὶ γὼ πῆγα νὰ κόψω ἓνα,
 μῆλα δὲν ἤρξα, μὲν τὸν καημὸ μου πῆρα,
 πέφτω σάρρωστιά, σὲ κίνδυνο μεγάλο,
 κρᾶζω τὸ γιατρό, τὸν πόνο μου νὰ γιάνει,
 μὲ τὸν ἔβαλε μᾶς χήρας μαυρομμάτα.

60 Ἡ ξανθὴ καὶ μαυρομάτα.

Σαυτὴ τὴ γειτονίτσα, μὰ νέα ἀγαπῶ,
 ξανθὴ καὶ μαυρομμάτα ὡς δεκαχτὼ χρονῶ.
 Μῆτε στὴν πόρτα βγαίνει, μῆτε στὸν ἡλιακό,
 Μουδὲ σιὸ παραθύρι δυὸ λόγια νὰ τῆς πῶ.

5—Μάννα, σὰν ἀρρωστήσω, καὶ πέσω στὰ βαρειά,
 μῆτε γιατρὸ νὰ φέρεις, μουδὲ καὶ γιατροκά,
 νὰ φέρεις τὴν ἀγάπη μ' μετὰ ξανθὰ μαλλιά.

61 Ὁ πληγωμένος.

Τοῦ Γιώργη μάννα ἐκλαιγε, τοῦ Γιώργη μάννα κλαίγει,
 πῶχασε τὸν ὑγιόκα τῆς τὸν ἄξιο τὸ λεβέντι,
 Καὶ βγάζει χίλιοι στὰ βουνὰ καὶ χίλιοι στὰ λαγγάδια,
 καὶ πῆγαν καὶ τὸν ἤρσανε σὰν ψάρι ξαπλωμένο.

5—Σήκον ἀπάνου Γιώργη μου, σήκον ἀπάνου γιέ μου,
 κ' ἦρταν τὰ τεφειζόπουλα, γυρεύουν τὸ λουφέ τους.

—Φωτιά νὰ κάψει τὸ λουφέ, φωτιά νὰ κάψει τ' ἄσπρα.

Τρεῖς τουφεκιὲς μὲ δώσανε μὲ τρά ἄσημένα βόλια.

10 Τό νὰ μὲ δῶκε στὴν καρδιά, καὶ τ' ἄλλο σιὸ ποδάρι,
 τὸ τρίτο τὸ φαρμακερό, μοῦ δῶκε σιὸ κεφάλι.

Νὰ δώσ' ὁ θεὸς νὰ σηκωθῶ κὴ Παναγιά νὰ γιάνω,
 νὰ πέσω δίπλα στὰ βουνὰ καὶ δίπλα στὰ λαγκάδια,
 νὰ δῆς ἀρνιά πῶς ψήνονται καὶ γίδια πῶς σφαγῶνται,
 νὰ δῆς καὶ τὰ χοινοτόπουλλα πῶς διπλοκρεμαζῶνται.

62. Ἡ ἐγγαστρωμένη.

Μὰ κόρη κάδαν στὰ ψηλά, ἦταν κι ἀγγαστρωμένη

- καὶ κάδαν καὶ λογάριζε τοὺς μῆρες ἢ καημένη.
 Γενάρης, γέννα τὸ Χριστὸ καὶ τὸ Μονογενήτη,
 Φλεβάρης, φλέβα ἄνοιξα στὴ ρώγα τοῦ βυζιοῦ μου.
 5 ὦ Μάγε μου, καὶ μάγεψε τὸ νιὸ ὅπου μ' ἀγάπα,
 μὴ φίλα καὶ μὴ ἔλεγε: ποτές δὲν σ' ἀπαρνοῦμαι.
 Καὶ τώρα μ' ἀπαρνήστηκε σὰν καλαμιά στὸν κάμπο.
 Θερίζουν, παίρνουν τὸν καρπὸ κ' ἡ καλαμιά πομένει,
 Βάλλουν φωτιά στὴν καλαμιά κι ἀπομανρίζ' ὁ κάμπος.
 10 Ἔσο' μαύρισ' ἡ καρδοῦλλα μου σὰν σκοτνιασμένος Χάρος.
 Κάνω νὰ τὸν καταρησιῶ, καὶ πάλι τὸν λυποῦμαι.
 Καὶ πάλ' ἄς τὸν καταρησιῶ κι ἄς τὸν λυποῦμαι κι ὅλας.
 Ἀπὸ ψηλὰ νὰ κῶμινιστῇ καὶ χαμηλὰ νὰ πέσει,
 Τρία περουνία νὰ βορθεῖν νὰ τὸν κατακαρφώσουν.
 15 Τὸ τρίτο τὸ φαρμακερὸ νὰ μπῇ μέσ' τὴν καρδιά του,
 καὶ γὼ διαβάτης νὰ περνῶ καὶ νὰ τοὺς χαιρτίσω!
 — Καλῶς τὰ κάμετε γιατροί, καλῶς τὰ πολεμάτε.
 Ἄν κόφτουν τὰ ψαλλίδια σας, κρεατὰ μὴ λυπάστε,
 ἔχω καὶ γὼ λινὸ πανὶ σαράντα πέντε πήχεις.
 20 Τίς δέκα βάνω γιὰ ξαντό, τίς δέκα γιὰ δεσίδια,
 Τίς ἄλλες τίς ποδέλοιπες τίς βάνω σάβανό του.
 — Μωρὴ σκύλλα, μὴ ὄνομη, μωρὴ δαιμονισμένη,
 δὲν ἤνρες κρίση νὰ με κοίτ', κοίτῃ νὰ μ' ἀγκαλέσεις
 μὴν σὶθ θεὸς μὲ ἔρωτες καὶ ὁ Θεὸς μὲ ἤνρες;

63. Ὁ Κωνσταντῖνος σκλαβωμένος.

- Λέν εἶναι κρίμα κι ἄδικο, παραλογία μεγάλη,
 νὰ ζεύεσθαι τὸν Κωνσταντῆ μαζὶ μὲ τὸ βουβάλι;
 Ὅπου ταν δρόμος ὁ καλὸς ἐκίνα τὸ βουβάλι,
 ὅπου ταν πέτρες καὶ κλαδιά, ἐκίνα Κωνσταντῖνος.
 5 Βασιλοπούλλα πρόβαλε ἀπὸ τὸ παναθύρι:
 — Πάγὰλ' ἀγάλια Κωνσταντῆ, μὴ σκάσει τὸ βουβάλι.
 Κι ὁ Κωνσταντῆς σὰν τ' ἄκουσε πολὺ βαρὺ τοῦ φάνη.
 — Μωρὴ σκύλλα, μὴ ὄνομη μωρὴ δαιμονισμένη,
 τὸ βουβάλι ἔχει ψυχὴ κ' ἐγὼ ψυχὴ δὲν ἔχω;
 10 Βασιλοπούλλα θύμωσε σὶθ κάτεργο τὸν ρίχνει...
 Βλέπει τὸ σπίτι τ' πὸ μακρὰν, πάρα πολὺ νὰ φέγγει.
 — Λέγω μπαμπᾶς μου πέθανε, λέγω ἡ μάνα μ' πάγει,
 γιὰ ἀπ' τὰ γυναικαδέρφια μου σὶθ πόλεμο θὰ πάγει,
 Καὶ ὅστερ' ἀναστέναξε καὶ σπάξει τὸ κατάρτι,

- 15 δεύτερο ἀναστέναξε καὶ σπάζει τὸ τιμόνι,
 πάλι ματαναστέναξε καὶ σιάθη ἡ φεργάδα.
 Κι ὁ βασιλεὺς ἐφώναξε ἀπὸ τὴν κάμαρά του :
- Ποιὸς εἶν ποὺ ἀναστέναξε κ' ἔσπασε τὸ κατάρτι,
 πάλ' ματαναστέναξε κ' ἔσπασε τὸ τιμόνι
- 20 καὶ πάλι ἀναστέναξε καὶ σιάθη ἡ φεργάδα ;
 "Ἄν εἶναι ἀπ' τοὺς δούλους μου φλωριὰ νὰ τοῦ χαρίσω,
 κι ἂν εἶναι ἀπ' τοὺς σκλάβους μου νὰ τὸν ξελευτερώσω.
- Ἐγὼ μαι π' ἀναστέναξα κ' ἔσπασε τὸ κατάρτι
 καὶ πάλι ἀναστέναξα κ' ἔσπασε τὸ τιμόνι.
- 25 πάλι ματαναστέναξα καὶ σιάθη ἡ φεργάδα.
 Γλέπω τὰ σπῖτια μ' φέγγουνε, γλέπω τὰ σπῖτια μ' λάμπουν
 Γιὰ ὁ μπαμπᾶς μου πέθανε, γιὰ μίννα μου πεθαίνει,
 Γιὰ τὰ γυναικαδέρφια μου στὸν πόλεμο θά πάνε.
- Ποιὸς μαῦρος εἶν' ἀλήγορος στὸν τόπο νὰ μὲ πάγει ;
- 30 Σαράντα μέρες στράτευμα στρεῖς μέρες νὰ μ' ἐπάγει ;
 Κι ὅσοι μαῦροι τ' ἀκούσανε, οὐλοῦ αἶμα κατουρήσαν
 Κ' ἓνας μαῦρος παλιογερός, γέρος πολὺ δὲν ἦταν.
 Ἐκεῖνος τὸν ἐγνώρισε καὶ μὲ χαρὰ τοῦ λέγει :
- Ἐγὼ μ' ἄξιος καὶ γλήγορος στὸν τόπο νὰ σὲ πάγω.
- 35 Σαράντα μέρες στράτευμα στρεῖς ὥρες νὰ σὲ πάγω,
 Βάλε τὴ γέμη περισσὴ καὶ σφίξε καὶ τὴ σέλλα
 Καλλίκα ἀπὸ πάνω μου, βᾶστα μὴν πέσεις κάτω.
 Ὡσοῦ νὰ πεῖ : ἀφήνω γειά, παίρνει σαράντα μίλλια
 κι ὥσοῦ νὰ ποῦνε : στὸ καλὸ, παίρνει σαράντα πέντε.
- 40— "Ἄς πᾶμε κι' ἀπ' τ' ἀμπέλι μας νὰ δῶ βαστᾶ ἀκόμα ;
 Βρίσκει τὸν μπαμπᾶ του κ' ἔσκαφτε, κλαίγει μοιρολογιέται
- "Ὡρα καλὴ σου γέροντα, τί εἶν αὐτοῦ ποὺ κάμεις ;
- Τὸ ἔρημο, τὸ σκοτεινὸ, τοῦ γιοῦ μου τὸ ἀμπέλι,
 ποῦ ταν τριῶ μερῶ γαμπρός, σαράντα χρόνια σκλάβος,
- 45 κι ἀπόψε τὴν καλούδα του τὴν εὐλογιέται ἄλλος.
- Παρακαλῶ σε, γέροντα, φτάνω καὶ γὼ στὸ γάμο ;
- "Ἄν εἶν ὁ μαῦρος γλήγορος, φτάνεις, γιατί δὲν φτάνεις ;
 Κι ὥσον νὰ πῇ : σάφινω γειά, πῆρε σαράντα μίλλια,
 κῶσον νὰ πῇ : ἂ στὸ καλὸ, πῆρε σαράντα πέντε.
- 50— "Ἄς πᾶμε κι ἀπὸ τὴ βρύση μας νὰ δῶ βαστᾶ ἀκόμα ;
 Βρίσκει τὴ μίννα τ' κ' ἔπλυνε, κλαίγει μοιρολογιέται.
- "Ὡρα καλὴ σου καλογρᾶ, τί εἶν αὐτοῦ ποὺ κάμεις ;
- Τὰ ἔρημα, τὰ σκοτεινά, τοῦ γιοῦ μου τὰ ρουχάκια,
 ποῦ ταν τριῶ μερῶ γαμπρός, σαράντα χρόνια σκλάβος

- 55 κι ἀπόψε τὴν καλοῦδα του τὴν εὐλογιέται ἄλλος.
 — Παρακαλῶ σε, καλογρά, φτάνω καὶ γὼ στὸ γάμο;
 — Σὰν εἶν ὁ μαῦρος γλήγορος φτάνεις, γιατί δὲν φτάνεις;
 Κι ὥσου νὰ πῇ: **σάφήνω γειά**, παίρνει σαράντα μίλλια,
 κι ὥσου νὰ πῇ: **ἂ στὸ καλὸ**, πῆρε σαράντα πέντε.
 60 Κι ὁ μαῦρος χιλιμίντρεξε ἀπὸ βαρὺ λιβάδι.
 — Λέγω Θεὸς χαμοβροντᾷ, λέγω δράκοι παλιοῦνε;
 Κ' ἡ νύφ' ἀπολογήθηκε μὲ τὴ χαρὰ στὰ χεῖλη:
 — Ἄντε, παπάδες στὸ καλὸ καὶ σεῖς οἱ καλεσμένοι,
 μήτε Θεὸς χαμοβροντᾷ μηδὲ δράκοι παλιοῦνε,
 65 μὲν εἶν' ὁ καλὸς μου κ' ἔρχεται, μαῦρος τ' χιλιμντράει.

64. Ἡ νύφη τοῦ τσοβάνη.

- *Ο Κωνσταντῖνος ὁ μικρός, ὁ μικροπαντρεμένος,
 τὸ Μάη ἀμπέλι φύτεψε, τὸ Μάη γυναῖκα πῆρε.
 Τὸ Μάη τὸν ἤρθε μῆνυμα στὸ πόλεμο νὰ πάγει.
 Τὴ μάνα ἐπροσκάλεσε καὶ τὴν παρὰγγέλλει.
 5— Μάννα μου, τὴν καλοῦδα μου, καλὰ νὰ τὴν κοιτάξεις,
 μῆλο νὰ τρώγει τὸ πωρό, ρεῖδι τὸ μεσημέρι,
 στοῦ ἥλιου τὸ βασίλειο νὰ τρώει περιστέρι.
 Ἀκόμα δὲν ἐξήγγηκε καὶν δυὸ μίλλια ἀλάργα
 καὶ στὸ σκαμνὶ τὴν κάθισε κι ἀντιοῖκια τὴν ξουρίζει.
 10 Τὴν δίνει δέκα πρόβατα, καὶ δεκαχτὼ κατσίκια,
 τρία σκυλλιά λαγωνικά ἀργυρομανιακάτα,
 τὴν δίνει καὶ μισὸ ψωμί, καὶ δεκαχτὼ κρομμύδια.
 — Σὰν δὲν τὰ κάμεις ἑκατὸ σὰν δὲν τὰ κάμεις χίλια,
 καὶ τὰ σκυλλιά λαγωνικά τὰ κάμεις δέκα-τρία,
 15 στὸ κάμπο νὰ μὴν κατεβῆς, νερὸ νὰ τὰ ποτίσεις.
 Σὰν ἤθελε ἡ μοῖρα τσου, κι αὐτὸ τὸ ριζικὸ της,
 τὰ ἔκαμε καὶ ἑκατὸ, τὰ ἔκαμε καὶ χίλια,
 καὶ τὰ σκυλλιά λαγωνικά τὰ καμε δέκα τρία.
 Στὸν κάμπο τὰ κατέβασε, νερὸ νὰ τὰ ποτίσει.
 20 Νά, κι ὁ καλὸς της ἔρχεται ἀπὸ βαρὺ ταξίδι.
 — Φόλακ' ἀνάσινε νερὸ νὰ πιοῦν τὰ διψασμένα,
 Νὰ πιῶ καὶ γὼ κι ὁ μαῦρος μου καὶ τὰ λαγωνικά μου,
 Σαράντα τάσια, ἀνέσινε καὶ δὲν ἀναντρανίζει,
 κιἄλλα σαράντα τέσσαρα καὶ τότε ἀναντρανίζει.
 25 Καὶ τότε τὸν ἐγνώρισε, βαρεῖα ἀναστενάζει:
 — Φόλακα, τ' ἀνάσινμα ν' βαρὺ, γιὰ, τὸ νερὸ λυπάσαι;
 — Οὔτε τ'ἀνάσινμα ν' βαρὺ, μοῦδε νερὸ λυποῦμαι.

- Ἄντρα ἔχω σὶν πόλεμο καὶ λείπει δώδεκα χρόνια.
 — Ποιανοῦ εἶναι τὰ πρόβατα; ποιανοῦ εἶναι τὰ γίδια,
 30 ποιανοῦ καὶ ὁ πιστικὸς ποὺ στέκει καὶ τὰ φλάγει;
 — Τοῦ Κωνσταντῆ γ' τὰ πρόβατα, τοῦ Κωνσταντῆ τὰ γίδια,
 τοῦ Κωνσταντῆ καὶ ὁ πιστικὸς ποὺ στέκει καὶ τὰ φλάγει.
 Καὶ τότε τὴν ἐγνώρισε, πὼς εἶναι ἡ καλή του.
 Στὸν μαῦρο τὴν ἀνέβασε σὶ τὸ σπῖτι τήνε κρύβει...
 35 — Μάννα, ποῦ εἶναι ἡ καλή μ', ποῦ εἶναι οἱ ὀφθαλμοί μου;
 — Στὴ γειτονιά ἐδιάβηκε, τώρα θέλει νὰ ἔρτει...
 — Ποῦ ναι, μάννα μ', καλούδα μου; ποῦναι οἱ ὀφθαλμοί μου;
 — Κεῖνη γιέ μου, ἀπόθανε καὶ ἔχει τόσα χρόνια...
 — Μάννα μου, σὰν ἀπόθανε, ποῦ εἶνε τὸ μνημόρι;
 — Κεῖνο, γιέ μου, χορτάρισε, καὶ πλειὸ δὲ φανερώγει.

65. Ἡ Μάρω.

- Ἡ Μάρω κάδαν στὰ ψηλά καὶ λιανοτραγουδοῦσε.
 Γιαλὶ βαστᾷ σὶ τὸ χέρι της, τ' ἀκάλλη της κοιτάζει.
 — Ἀκάλλη μου, ἀκάλλη μου, τοῦ Γιάννη δὲν τὸν πιάνει.
 Σύρε καὶ ἔλα μὰ βραδυνά, Κώστα μου παλλικάρη.
 5 — Φοβοῦμαι, Μάρω, σκιάζομαι, φοβοῦμαι ἀπὸ τὸ Γιάννη,
 — Ὁ Γιάννης πάγει σὶ τὸ βουνὸ θ' ἀογήσει γιὰ νὰ ἔρτει...
 Νὰ καὶ ὁ Γιάννης, ἔρχεται μὲ τὸ πολὺ κυνήγι.
 Σύρει τὰ λάφια ζωντανὰ τ' ἀρκοῦδια μερωμένα.
 — Ἄνοιξε, Μάρω, ἄνοιξε νὰ μπάσω τὸ κυνήγι.
 10 — Φοβοῦμαι, Γιάννη μ', σκιάζομαι, φοβοῦμαι τὰ ἀρκοῦδια,
 μὲν πάνε τα σὶ τὴν μάννα σου, ποῦ εἶναι μαθημένη.
 Δίνει βιτσιὰ τὸ μαῦρο του σὶ τὴν μάννας του πηγαίνει...
 — Ἄνοιξε, μάννα μ', ἄνοιξε, νὰ μπάσω τὸ κυνήγι.
 — Ἡ Μάρω Κώστα πισφαλεῖ, ἡ Μάρω Κώστα ἔχει.
 15 Δίνει βιτσιὰ τὰ λόγον του σὶ τὸ σπῖτι του παραίνει,
 δίνει κλωτσιὰ τὴν πόρτα του, καὶ μέσα τήνε μπάζει.
 Βρίσκει τὴ Μάρω ἀγκαλιὰ, τὸν Κώστα σ' ἓνα στρώμα,
 καὶ τοὺς κατακοιμάτισε, σὶ τὸ μῦλο καὶ τοὺς πάγει.
 — Ἄλεσε μῦλε μ' ἄλεσε, κορμὶ χαριτωμένο,
 20 τ' ἀλεύρι θγάλε κόκκινο καὶ τὴν πασπάλ' μελάνι,
 νὰ γράψουν οἱ γραμματικοί: νὰ μὴν τὸ κάνει ἄλλη.

66

- Τί ἔχεις, Θεωνίτσα, μέρα καὶ νύχτα κλαῖς
 καὶ μένα τὴ νενέ σου, γιὰτὶ δὲν μὲ τὸ λές;

- Τῆ νὰ σε πῶ, νενέ μου, τί νὰ σ' ἀφηγηθῶ;
Δὲ ξέρεις ἀπ' ἀγάπη κι ἀπὸ κορυφὸ καημό.
- 5 — Ὅλα τὰ κοριτσάκια γελοῦν καὶ χαίρονται
κ' ἐγὼ ἢ Θεωνίτσα μὲ τίς δαγκωματιές.
— Καὶ ποιὸς σὲ τοίμπησε Θεωνίτσα, καὶ ποιὸς σὲ φίλησε;
— Δὲν εἶν' ξένος, νενέ μου, δὲν εἶναι μακρυνός.
Ὁ κὺρ Ἀθανασάκης τοῦ Μανωλάκη γιός.
- 10 — Σὰν σὲ φίλησε Θεωνίτσα, τί σὲ ἔδωκε;
— Διαμάντι δαχτυλίδι καὶ ἓνα λαχωρί.
εἴκοσι δυὸ φλωράκια, φουστάνι τζαμφεσί.
Ἔπеса στὸ κρεβάτι καὶ δὲν τὸ φόρεσα.
Τὸ λαχωρί, νενέ μου, δῶσ' το σὴν ἐκκλησιά,
- 15 — νὰ τὸ φορεῖ ὁ διάκος, ὅταν θὰ λειτουργεῖ.
Τὸ τζαμφεσί, νενέ μου, σὲ φίλενάδες μου,
γιὰ νὰ θυμωῖνται πάντα τίς ὁμορφάδες μου.
Πιάνει γιατροὺς καὶ στέλνει γιατροὶ πεντέξι ἐφτά,
νὰ κάμωνε κορσοῦλτῶ νὰ δώσουν γιατρικά.
- 20 — Γιατροὶ καὶ γιατροσόφοι πάστε τὰ γιατρικά,
Σήμερα Θεωνίτσα πῆγε μᾶς ἀφίνει πιά . . .
Ὅντας τὴν κατεβάσαν ἀπὸ τὴ σκάλα της,
μικροὶ μεγάλοι κλαῖναν τὴν ἐμορφάδα της . . .

67. Ἡ κυρὰ Βδοκιά.

- Σαράντα χρόνιά ἔχιζαν τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι.
Ὀλημερίς τὸ χτίζανε τὴ νύχτα τὸ γκρεμίζουν.
Κι ὁ κάλφας ἀποκρίνεται μὲ τὸν καημὸ στὰ χεῖλη.
- Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποὺ τὸ γκρεμνᾷ, ποιὸς εἶναι ποὺ τὸ ρίχνει;
5 — Σὰν θέλει γρόσια καὶ φλωριά ἐγὼ νὰ τότε δώσω.
Δὲν θέλω γὰρ τὰ γρόσια σου, δὲν θέλω τὰ φλωριά σου,
μόν θέλω τὴν κυρὰ Βδοκιά τὴν ἀηδονολαλοῦσα,
ποὺ κάρθσε καὶ τραγούδησε πὸ τὸ πωρὸν εἰς τὸ γιόμα,
καὶ ξύπνησε τὸ βασιλὲ μὲ τὴ βασιλισσά του
- 10 — καὶ ξύπνησε ἐγγιὰ χωριά καὶ δεκαοχτὼ καζᾶδες,
καὶ ξύπνησε τὸ δράκοντα μὲ τὴ δρακόντισσά του.
Κι ὁ κάλφας ὄντας τ' ἄκουσε πολὺ τὸν κακοφάνη.
— Αἶντε, μπρὲ σύ, καλὸ παιδί τὴ κυρὰ Βδοκιά νὰ φέρεις,
καὶ πέσ' τὴν γιὰ νὰ στολιστῇ νὰ βάλει τὰ χρυσὰ της . . .
- 15 — Αἶντε νὰ πᾶμ' κυρὰ Βδοκιά κι ὁ Κωνσταντῆς σὲ θέλει.
— Καὶ τί με θέλ' ὁ Κωνσταντῆς, καὶ τί με θέλ' ὁ κάλφας;
Ἐχτές, προχτές ἤμουν ἐκεῖ καὶ πάλι τί με θέλει;

- Σκόνεται καὶ στολίζεται πὸ τὸ πωρρὸ ὥς τὸ γιόμα.
 Βάλλει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἀστήθι
 20 καὶ τὸν καθάριο αὐγερινὸ τὸν βάλλει δαχτυλίδι.
 Στὸ δρόμο ὅπου πήγαινε ἀηδόνια κελαηδοῦνε :
- Αὐτοῦ ποῦ πᾶς κυρὰ Βδοκιὰ δὲν εἶν' γιὰ νὰ γυρίσεις.
 — Γιὰ στάσου σὺ καλὸ παιδί, νὰκούσω τί μὲ λέγουν.
 — Αἶντι νὰ πᾶμε κυρὰ Βδοκιὰ καὶ ὁ Κωνσταντῆς προσμένει,
 25 Ἀηδόνια εἶν' καὶ ἄς κελαῖδοῦν, πουλιά ναι καὶ ἄς λέγε.
 Στὸ δρόμο ὅπου πάγαιναν, μάγισσες τὴν φωνάζουν :
- Αὐτοῦ ποῦ πᾶς κυρὰ Βδοκιὰ δὲν εἶν' γιὰ νὰ γυρίσεις.
 — Γιὰ στάσου σὺ καλὸ παιδί, νὰκούσω τί μὲ λέγε.
 — Αἶντι νὰ πᾶμε κυρὰ Βδοκιὰ καὶ ὁ Κωνσταντῆς προσμένει.
 30 Μάγισσες εἶναι καὶ ἄς λαλοῦν, μάγισσες καὶ ἄς λέγουν.
 — Καλῶς τὰ κάμεις Κωνσταντή, καὶ σεῖς καλοὶ καλφάδες,
 ἔχτεις προχτὲς ἡμᾶν ἐδῶ καὶ πάλι τί με θέλεις;
 — Τὸ δαχτυλίδι μ' ἔπεσε ἡ πρώτη μ' ἀρραβώνα,
 θέλω νὰ μπῆς, θέλω νὰ βγῆς καὶ νὰ μὲ τὸ βγάλεις.
 35 — Μεταχαρὰς μου, Κωνσταντή, τί μὲ πῆς νὰ κάνω.
 Ἐγὼ νὰ μπῶ καὶ γὼ νὰ βρῶ καὶ γὼ νὰ σὶ τὸ βγάλω.
 Πιάσαν τὴν κατεβάσανε δεκά ὄρνυες τὸ βάθος.
 Κυρὰ Βδοκιὰ φοβήθηκε καὶ τὸν παρακαλοῦσε :
- Σύρε μ' ἀπάνω, Κωνσταντή, σύρε μ' ἀπάνω κάλφα,
 40 τὸ δαχτυλίδι σ' τό βρα γὼ σύρε μ' ἀπάνω κάλφα.
 — Τὸ δαχτυλίδι μ' τὸ φορῶ καὶ ἀπάνω δὲ θὰ ἔβγεις.
 — Κι ἄφσα σὶ τὴν κοδνία τὸ παιδί, καὶ ἀνοιχτὴ τὴν πόρτα.
 — Ἐγὼ τὴν πόρτα τὴν σφαλῶ καὶ τὸ παιδί τὸ βλέπω.
 — Ἀκούστε χῶρες καὶ χωριά κλησιῆς καὶ μοναστήρια,
 45 τρεῖς ἀδερφάδες ἡμασταν καὶ οἱ τρεῖς κακογραμμένες.
 Ἡ μὴ φκίασε τὸ Δούναβη καὶ ἡ ἄλλη τὸν Εὐφράτη,
 καὶ γὼ ἡ κακορρίζικη τῆς Τρίχας τὸ γεφύρι.
 Ὡς τρέχουν τὰ ματάκια μου, νὰ τρέχει τὸ ποτάμι,
 ὥς τρέμει τὸ κορμάκι μου νὰ τρέμει τὸ γεφύρι,
 50 καὶ ὥς πέφτουν τὰ μαλλάκια μου νὰ πέφτουν οἱ διαβάτες.
 Τί εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶπα γὼ ἡ κακομοιρασμένη;
 πῶχω ἀδελφὸ σὶ τὴ ξενιτιά καὶ πῶς θὲ νὰ περάσει;
 Μὲν' τὸ μεγάλο Σάββατο νὰ στέκει τὸ γεφύρι.

68. Οἱ τρεῖς κεντίστρες.

Παρακαλῶ τὴν Παναγιά καὶ προσκυνῶ τὸ γιό της

- Γιὰ νά μι δώσουν τὰ κλειδιά ν' ἀνοίξω τὸ περιβόλι,
 νὰ κόψω δυὸ τριαντάφυλλα νὰ κάνω φροκαλίτσα,
 νὰ φρεκαλῶ τῇ θάλασσα ν' ἀράζουν τὰ καράβια.
 5 Τρεῖς καράβια ῥάξανε στοῦ βασιλιᾶ τὴν πόρτα.
 Κι ὁ βασιλιάς δὲν ἦταν ἐκεῖ μόν' τρεῖς βασιλοπούλλες.
 Ἡ μιὰ κεντᾶ τὸν οὐρανὸ κ' ἡ ἄλλη τὸ φεγγάρι
 κ' ἡ τρίτη ἡ μικρότερη κεντᾶ τὸ μαξιλάρι.

69. Γαμήλιο.

Σήκω νύφη σήκω νυφούλλα μου, 5 φίλα τὴν Παναγία,
 Σήκω νὰ βάλ'ς τὰ σεβηγιά σ', κάνε μετάνοιες τρεῖς
 νὰ πᾶς σὴν ἐκκλησιά σ'. καὶ θὰ στεφανωθῇς.
 Κάνε μετάνοια μία,

70 Τὰ παράπονα νεκροῦ

- Ἐχτὲς προχτὲς ἐπέθασα π' ἕνα ρημοκλήσάκι,
 Γλέπω μνημόρια περισσά, μνημόρια ντάμ' ἀντάμα
 κ' ἕνα μνημόρι χωριστὰ ἔχωσα πὸ τὰ ἄλλα.
 Δὲν πρόσεξα καὶ πάτησα ἀπάνω στοῦ κεφάλι,
 5 κούγω τὸ νιὸ καὶ γόγγυξε τὸ νιὸ κι ἀναστενάζει.
 — Τί ἔχεις, γιέ μου, καὶ θαγγᾶς, τ' ἔχεις κι' ἀναστενάζεις;
 Σὰν εἶν' μεγάλ' ἡ πλάκα σου νὰ σὶ τὴν πελεκήσω,
 κι' ἂν εἶν' τὸ χῶμα σου πολὺ νὰ σὶ τὸ ξεφκιαρίσω.
 — Δὲν εἶν' μεγάλ' ἡ πλάκα μου νὰ μὴ τὴν πελεκήσεις,
 10 μὴδὲ τὸ χῶμα μου πολὺ νὰ μὴ τὸ ξεφκιαρίσεις.
 Τάχα δὲν ἤμουν καὶ γὼν νιός, δὲν ἤμουν παλλικάρι,
 τάχα δὲν ἐπορπάτησα τὴ νύχτα μὲ φεγγάρι,
 καὶ τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ γιῶμα μὲ τὸ κάμα
 καὶ ἦρτες καὶ μὲ πάτησες ἀπάνου στοῦ κεφάλι,
 15 μὴ στράβωσες τὸ φέσι μου, χάλασες τὴ σπερσιᾶ μου;

71. Τὸ αὐτό.

- Μηλιά μου, πούσαι στὸν γκορημνὸ τὰ μῆλα φορτωμένη.
 τὰ μῆλα σου λιμπίστηκα, μὰ τὸν γκορημνὸ φοβοῦμαι.
 — Καὶ σὰν φοβᾶσαι τὸ γκορημνὸ ἔλ' ἀπ' τὸ μονοπάτι.
 — Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγανε σὲ μιὰ ρημοκκλησίτσα,
 5 γλέπω μνημόρια περισσά, πολλὰ μνημόρια ἀντάμα,

κ' ἓνα μικρὸ παράμνημα, ξέχωρα πὸ τὰ ἄλλα,
δὲν πρόσεξα τὸ πάτησα ἀπάνω στὸ κεφάλι.

72. Ἡ ἔμορφη Βλάχα.

Αὐτὴ ἡ Βλάχα ἔμορφη αὐτὴ ναι παινεμένη
πῶχει τὰ χίλια πρόβατα καὶ πεντακόσια γίδια.
Λύκος νὰ φάγ' τὰ πρόβατα τσακάλ' νὰ φάγ' τὰ γίδια,
καὶ μιὰ μεγάλη ἀρρωστιά νὰ εὔρει τὸ τομπάνο,
5 νὰ μείν' ἡ Βλάχα μοναχὴ, νὰ μᾶς κερνάει γλυκὸ κρασί
καὶ κάστανα ψημένα.

73. Ὁρφανὸς καὶ ὀρφανή.

Βγῆκ' ἓνας τομπάνης ξένος ἀπὸ νὰ χωριῶ,
κ' ἔβοσκε τὰ πρόβατά του πάνω στὸ βουνό,
καὶ τὴν κόρη ἔπουν εἶναι μέσ' τὴν ρεματιά,
βρίσκει πρόφραση τομπάνος καὶ τὴν ὁμιλά.
5— Καλὴμέρα, βοσκοπούλλα, ἦρθα νὰ σὶ πῶ
δυνὸ μικρὰ χρυσὰ λογάκια, πῶς σὲ ἀγαπῶ.
Ἔχεις μάννα, ἔχεις κόρη γιὰ νὰ τίς τὸ πῶ,
νὰ γενοῦμε ἓνα ταίρι καὶ νὰ ζοῦμε τὰ δυό;
— Ἀπὸ μάννα καὶ ἀπὸ κόρη εἶμαι ὀρφανή,
10 καὶ σ' αὐτὴ τῇ γῆς ἐπάνω δὲν ἔχω κανεῖ.
— Ὁρφανὸς εἶμαι κυρὰ μου, ὀρφανὴ καὶ σύ,
νὰ γενοῦμαι ταίρι, νὰ δουλειὰ χρυσῇ.

74. Τὸ περιβόλι μὲ τὴ βρύση του.

Σ' ὁράω περιβόλι μὲ ἄνθη στολισμένο,
μιὰ ταχυνὴ διαβαίνω νὰ παρηγορηθῶ,
νὰ ξεφαντώσ' ὁ νοῦς μου ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς μου,
γιατὶ μὲ βασανίζει ἡ νέα π' ἀγαπῶ.
5 Καὶ κεῖ πὸν τριγυρίζω στὸ περιβόλι μέσα,
ὅσ' ἄνθη μὲ ἀρέσαν στέκομαι καὶ θωρῶ.
Βλέπω μιὰ κοῦα βρύση κοντὰ στὸ κυπαρίσσι,
καὶ πότιζε τὰ δέντρα μὲ τὸ κοῦο νερό.
Εἶς ἓνα κλοναράκι σὲ μᾶς μελιῶς κλαδάκι,
10 θωρῶ ἔν' ἀηδονάκι γλυκὰ νὰ κελαηδεῖ,
καὶ τὸ κελάηδημά του μὲ φάνηκε νὰ λέγει:
— Βλέπετε σεῖς οἱ νέοι ὅσ' ἄνθη ποῦναι κεῖ;

Βλέπετε τὰ καημένα λάμπουνε μυρισμένα,
μέσα στὸ περιβόλι εὐμορφα στολιστά.

- 15 Θέλετε νὰ χαρῆτε; καιρὸν μὴν καρτερῆτε,
γιατ' ὁ καιρὸς διαβαίνει καὶ δὲν γυρίζει πλιό.
Τέτοια ναι κ' ἡ νεότης ὡς ἄνθος μυρισμένη,
ἀπὸ βροδὺν διαβαίνει καὶ δὲν γυρίζει πλιό.

75. Ἡ κατάρα τῆς ἀγαπητικιάς.

Στὴν πέτρα ὅπου πάτησες καὶ μπῆκες μέσ' στὴ βάρκα,
νά μουν κι γὼ ἐκεῖ μαζί, νὰ τὴν γεμίσω δάκρυα.
Πολλὴ μ', ἐκεῖ ποὺ θὲ νὰ πᾶς κι κεῖ ποὺ θὲ ν' ἀράξεις
πολλὲς κοπέλλες θὲ νὰ δῆς καὶ μένα θὰ ξεχάσεις

- 5— "Ἄν μὲ ξεχάσεις, μάτια μου, καὶ κάμεις ἄλλο ταῖρι,
σκλάβο νὰ σὲ πωλήσουνε στῆς Μπαρμπαριάς τὰ μέρη,
νὰ σὲ φορέσουν σίδερα καὶ στὸ λαιμὸ καδένα,
καὶ μόνος νὰ τ' ὁμολογᾷς πὼς τὰ φορεῖς γιὰ μένα.

76. Ποιὰν νὰ κάνω ταῖρι.

Τῆς νύχτας ὥρες δώδεκα, τίς δυὸ πέφτω κοιμοῦμαι,
τίς δέκα διαλογίζομαι, ποιὰν νὰ κάνω ταῖρι.
Νὰ κάμω τὸ βασιλικό; χλωρὸς καὶ μαραγκιάζει.
Νὰ κάμω τὸ τριαγιάφυλλο; ἀέρας τὸ τινάζει.
"Ἄς κάμω τὴ μαγίζουρασιά, ὅπου καλὰ μυρίζει.

77. Ὁ Χάρος καὶ ὁ γιὸς τῆς χήρας.

Βλέπω τὸ Χάρο πῶς περνεῖ σιῶλογο καβαλάρης.
Σφαλοῦν τίς πόρτες δὲ σφαλοῦν, τὰ παναθύρι' ἀνοίγουν.

- Καλῶς μᾶς ἦρθες, Χάρε μου, νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε.
— Ἐγὼ δὲν ἦρτα ὡς ἐδῶ νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε,
5 μόν' γιὰ τῆς χήρας τὸν υἱό, νὰ πάρω τὴν ψυχὴ του.
— Ἄφσε με, Χάρε νὰ χαρῶ, ἄφσε με πέντε μέρες,
τίς δυὸ νὰ φάγω καὶ νὰ πιῶ τίς τρεῖς νὰ τριγυρίζω.
"Ἐχω παιδιὰ μικρούτσικα καὶ δὲν τὰ πρέπ' ὀρφάνια,
ἔχω γυναῖκα ἔμορφη καὶ δὲν τὴ πρέπουν μαῦρα,
10 μόν' δεῖξε μὲ τὴν τέντα σου κι ἔρχομαι μοναχός μου.
— Ἐσὺ νὰ διῆς τὴ τέντα μου τρομάρα θὰ σὲ πιάσει,
ὀλοτριγύρω πᾶσινα καὶ μέσα μαύρη μούχλα
νὰ δῆς καὶ τὰ τευτόξυλα μὲ τὰ μαλλιά δεμένα.

- "Ελα νὰ πὰ παλέψωμε σὲ μαρμαρένι' ἁλώνι.
 15 Πὸ τὰ μαλλιά τὸν ἄρπαξε νὰ πάρει τὴν ψυχὴ του.
 — "Αφσε με, Χάρ' ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ πιάσε μ' ἀπ' τὸ χέρι. . .

78. Ποὺ καρτερεῖ τὴν ἄνοιξιν.

- Θέλετε, δέντρα ἀνθίσετε, θέλετε μὴν ἀνθεῖτε
 Στὸν ἥσκιο σας δὲν κάθουμαι κι οὐδὲ καὶ στὴ δροσιὰ σας,
 μὲν καρτερῶ τὴν ἄνοιξη, τὸ Μάη καλοκαίρι,
 ν' ἀνθίσ' ὁ γαῦρος κ' ἡ ὀξυὰ, ν' ἀνθίσουν τὰ λημέρια,
 5 νὰ βγοῦν οἱ βλάχοι στὰ βουνὰ νὰ βγοῦν κοὶ βλαχοποῦλλες,
 νὰ βγοῦν τὰ λάγια πρόβατα μὲ ἔμορφα κονδούνια.

79. Ποὺ ἔκαμνε τὴ ρόκα της.

- Μιὰ Παρασκευὴν ἡμέρα—πέρασα π' τὴν πόρτα σου
 κ' εἶδα σε στὸ παναθύρι—κ' ἔκανες τὴ ρόκα σου
 κ' ἔλαμπε τὸ πρόσωπό σου—σὰ βενέτικος χαρὲς
 καὶ τὸ καμαρόφρονδό σου—βγαῖς ἀχτίνες λαμπερές.
 5 Καὶ ποῦς εἶδε τέτοιο ρούρι—ἄσπρο σὰν τὸ γιασεμί,
 δὲν τὸ ἔλπιζα καημένος—νὰ τὸ δῶ τέτοιο κορμί,
 νὰ πετάξω, νᾶρθω πάνω—πὰ στὴ ρόκα σου πουλλί,
 νὰ σι κόψω τὸ κλονί σου—νὰ σ' ἀρπάξω τὸ σκουλλί.
 Καὶ τ' ἀδράχτι σου νὰ ρίξω—πὸ τὸ παναθύρι σου
 10 καὶ στὰ χέρια μου νὰ πάρω—τᾶργυρὸ σφοντύλι σου.

80. Τὰ δυὸ λόγια.

- Μπῆκα σ' εἶνα περιβόλι—νὰ γελάσω νὰ χαρῶ,
 βρίζω τὸ μικρὸ σπιτάκι—κ' ἦτανε μισανοιχτό.
 Μέσα κόρη ἐκαθόταν—ἔμορφη κι ἐγγενικιά.
 Τὸ λαχούρι μου τὴν βγάζω—καὶ τὴν διπλοχαιρετῶ.
 5— Κόρη μ' ἂν εἶναι ὀρισμός σου—δύο λόγια νὰ σι πῶ,
 κόρη, νὰ σι φανερώσω—πὺς πολὺ σὲ ἀγαπῶ.

81. Ἡ ἄσχημη συντυχιά.

- Μιὰ κόρη κάδαν κ' ὕφαινε καὶ λιανοτραγουδοῦσε:
 — «Γιὰ ἔβγα ἤλιε μ', γιὰ θὰ βγῶ, γιὰ λάμψε γιὰ θὰ λάμψω,
 γιὰ ρίξε τίς ἀχτίνες σου, γιὰ θᾶβγω νὰ τίς ρίξω».
 Τοῦ ρήγα γιὸς ἐπέρασε, σι' ἄλογο καβαλλάρης

- 5 Τ' ἄλογο τὸ κοντοκρατεῖ τὴν κόρη συντυχαίνει.
 — Κόρη μου, δὲν παντρεύεσαι; κόρη μ' δὲν παίρνεις ἄντρα;
 — Ἐμορφος εἶσαι ρήγα μου, ἄσχημα συντυχαίνεις.
 Καὶ πῶς μὲ σὲ νὰ παντρευτῶ, νὰ πάρω παλλικάρη,
 ποὺ ἔχω γιὸ σὰ γράμματα καὶ κόρη στὸ γκεργκέφι;
 10 Ἀκόμη δυὸ τὸν καρτερῶ τρία τὸν ἀπαντέχω
 Καὶ μὴ τὰ τρία κ' ὕστερα θὰ βγῶ νὰ σὶ γυρέψω.
 — Κόρη μ' ἐγὼ μ' ὁ ἄντρας σου, ἐγὼ μὲ ὁ καλὸς σου,
 καὶ ἄνοιξε τὴν πόρτα σου γιὰ νὰ ἐρθῶ ἀπάνω.
 — Ἄν εἶσαι σὺ ὁ ἄντρας μου, ἂν εἶσαι ὁ καλὸς μου,
 15 πές μὲ σημάδια τοῦ κορμοῦ μ', σημάδια τῆς ἀλλῆς μου.
 — Ἐχεις μηλιὰ στὴν πόρτα σου, καὶ κληῖμα στὴν ἀλλή σου,
 κάνει σταφύλι ραζακί, γλυκὸ κρασί σὰ μέλι;
 ἔχεις ἐλιά στὸ μάγουλο, ἐλιά στὸ στηθικό σου.
 καὶ ἀνάμεσα σὰ στήθια σου ἥλιο καὶ τὸ φεγγάρι.

82. Ἡ συντέκνισσα νύφη.

- Μιὰ κόρη κάλταν κ' ἔφαινε καὶ λιανοτραγουδοῦσε
 κ' ἓνα πουλλὶ χρυσὸ πουλλὶ πὰ στὸ ξυλόχτενό της:
 — Ἐσὺ κόρη μου τραγουδεῖς, φαίνεις, νυφανταρίζεις,
 καὶ ὁ καλὸς σ' παντρεύεται ἄλλη γυναῖκα παίρνει,
 5 καὶ σένα σὲ καλέσανε συντέκνισσα νὰ γένεις.
 Τρέχει καὶ πάγ' στὴ μάννα της δάκρυα φορτωμένη.
 — Τέχεις, κόρη μ', καὶ θλίβεσαι καὶ βαρυναστενάζεις;
 — Μάννα μ' καλὸς μ' παντρεύεται, ἄλλη γυναῖκα παίρνει
 καὶ μένα μὲ καλέσανε, νὰ πὰ νὰ στεφανώσω.
 10 Σὰν ἔχεις πόδια νὰ σταθεῖς καὶ μέση νὰ λυγίσεις,
 σὰν ἔχεις σίδερο καρδιά, στέφανα νὰ φιλήσεις,
 νὰ στεφανώσεις πῆγαινε, συντέκνισσα νὰ γίνεις.
 Ἐκατσε καὶ στολίστηκε πὸ τὸ πουργὸ στὸ γιῶμα.
 Βάνει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι ἀσιήθη
 15 καὶ τὸν καθάριο ἀγγερινὸ τὸν βάνει δαχτυλίδι,
 τὸν ἄμμο τὸν ἀμέτρητο τὸν βάν' μαργαριτάρια,
 παίρνει τίς σκλάβες ἀπ' ἐμπρὸς καὶ στὴ χαρὰ παραίνει.
 Χάνει παπᾶς τὰ γράμματα, καὶ ὁ διάκος τὰ χαρτιά του
 καὶ τὰ μικρὰ διακόπουλλα χάσαν τὰ λογικὰ τους.
 20 Ψέλνε, παπᾶ, ὡς ἔψελνες, διάκε, ὡς καλονάρχας,
 καὶ σεῖς μικρὰ διακόπουλλα, λᾶτε σὰ λογικά σας.
 Παπᾶ μ', ἂν εἶσαι χριστιανὸς καὶ ξέρεις ἀπ' ἀγάπη,
 γιὰ σήκωσε τὰ στέφανα καὶ βάλτα στὴν κουμπάρα...

83. Ὁ κοντός ποὺ πουλεῖ τὴν γυναῖκα του.

- Ἔνας κοντός, κοντούτσικος, εἶχ' ἔμορφη γυναῖκα,
 χρῆος πολὺ τοῦ ρίξανε, χίλιες χιλιάδες γρόσια.
 Πουλεῖ γελάδια, ἀγέννητα γελάδια γεννημένα,
 καὶ κάθσε καὶ λογάρισε καὶ πάλι δὲν ἐβγῆκε.
- 5 Πουλεῖ ἀμπέλια ἀτρώγητα, ἀμπέλια τρυγημένα,
 πουλεῖ χωράφια ἀθέριστα, χωράφια θερισμένα,
 κάθσε καὶ λογάρισε καὶ πάλι δὲν ἐβγῆκε.
 Πούλησε μύλους δεκοχτὼ μὲ μυλωνάδες μέσα,
 πούλησε καὶ τὰ σπίτια του, αὐλὲς μαρμαρωμένες.
- 10 Κάθησε καὶ λογάρισε καὶ πάλι δὲν ἐβγῆκε.
 Καὶ τὴν καλὴν του στόλισε καὶ πάγ' νὰ τὴν πουλήσῃ.
 Ἐννὰ τελάλδες ἔβγαλε γιὰ νὰ τὴν τελαλίσει.
 — Ποιὸς παίρν' ἀχεῖλι κόκκινο, μάτια ζωγραφισμένα
 κῆνα κορμὶ ἀγγελικὸ νὰ παίξει, νὰ γλεντίζει;
- 15 Κανεὶς δὲν ἀπλογήθηκε ἀπὸ τὸν κόσμον οὐλον.
 Ἔνα μικρὸ ναυτόπουλο κῆνο ἀπληρογῆθη:
 — Πόσα θὰ τὴν πουλήσετε, ἦρω θὰ τὴν ἐπάρω.
 — Στὰ μάτια θέλω δυὸ πουγγιᾶ, στὰ φρύδια δυὸ χιλιάδες
 καὶ στὸ λιγρὸ τῆς τὸ κορμὶ ἀμείτρητες χιλιάδες.
- 20 Ἐκατσε νιὸς καὶ μέτρησε, κι' ἀμείτρητα τὰ δίνει
 καὶ τὴν καλὴν του ἔπαρε καὶ στὸ καράβ' τὴν πάγει.
 Ἀκόμα δὲν ἀλάργαξε δυὸ μίλλια π' τὸν λιμνῶνα,
 ἄρχεψε νιὸς νὰ τὴν φιλᾷ στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια.
 Κῆνα πουλὶ, χρυσὸ πουλὶ ἀπανωθιὸ καὶ λέγει:
- 25 — Ἀκοῦστε, χῶρες καὶ χωριά, κλησιὲς καὶ μοναστήρια,
 φιλᾷ ἀδελφὸς τὴν ἀδελφὴν στὰ μάτια καὶ στὰ φρύδια.
 — Ἀκοῦτε, ἀφέντη, τὸ πουλὶ τί κελαδεᾷ καὶ λέγει;
 — Πουλί ναι καὶ ἄς κελαῖδεῖ, πουλί ναι καὶ ἄς λέγει.
 — Ἀκοῦστε, χῶρες καὶ χωριά, κλησιὲς καὶ μοναστήρια,
- 30 Ἀρχισε νιὸς τὴν ξέταξε κι' ἀρχὴ τὴν ἐξετάζει
 — Κόρη, πὸ ποῦ ν' ἦ μάγκα σου, πὸ ποῦναι ὁ μπαμπάς σου;
 — Μάγκα ἐγὼ δὲ γνώρισα καὶ κύρη δὲ θυμοῦμαί,
 ἦ μάγκα μ' εἶνε ἀτζέμισσα κι' ὁ κύρης μου νησιώτης,
 ἔχω καὶ ἓνα ἀδερφὸ ἀγγελοκαμωμένο.
- 35 Δέκα χρόνια στὴν ξενιτειά, καὶ γράμμα δέ μὲ στέλνει.
 Τότε σου τὴν ἐγνώρισε πὼς εἶν' ἡ ἀδερφή του,
 καὶ τὸ καράβι γύρισε καὶ πίσω τὴν ὑπάγει.
 — Πάρε, γαμπρέ, τὴ γυναῖκα σου, πάρε τὴν ἀδερφή μου,

- Τὰ γρόσια ὅπου σέδωκα νᾶναι τὰ πέριπυρά της,
40 τὸ φίλημα ποὺ μέδωκε νᾶν ποχαιρετισμός μας.

84. Τὸ παρόγδισμα (καταγγελία—προδοσία)

- Μιά κόρη ρόδα μάζευε, τὸ Γιάννη χωρατεύει
κ' ἡ μάννα τὴν ἀγνάντευε ἀπὸ τὸ παναθύρι.
— Μωρὴ σκύλλα, μὴρ' ἄνομη, τὸ Γιάννη χωρατεύεις,
πώχεις ἀδέρφια ἔντεκα καὶ θὰ σὲ παρογδήσω;
5— Ἦρταν τὸ βράδ' τ' ἀδέρφια της καὶ τήνε παρωγούδσε.
Τὰ δέκα τὴν ἐδέσανε ἀπ' τὸ παρὸν σὺν βράδυν
καὶ τᾶλλο τὸ μικρότερο ὅσπου νὰ ξημερώσει.
Στὸ στρώμα τὴν ἐροῖζανε κ' ἦταν γιὰ νὰ πεθάνει,
κ' ἡ μάννα της τὴν ἐκληγε καὶ τὴν μοιρολογούσε:
10— Σήκον, κόρη μ' καὶ ἄλλαξε, βάλε τὰ σεβασιά σου.
Θέλεις τὰ κόκκινα σεβασιά, θέλεις τὰ κινηκᾶτα,
θέλεις τὰ καταπράσινα ποὺ μᾶστειλεν ὁ Γιάννης.
— Μήτε τὰ κόκκινα θέλω γώ, μήτε τὰ κινηκᾶτα,
Μὲν θέλω τὰντεράκι μου τὸ πολυαγαπημένο,
15 ὅπου μὴ τὸ ματώσανε τὰ ἔντεκα μ' ἀδέρφια.

85. Ἡ Μάγδω.

- Μιά Μάγδω, μιὰ Μαγδαληνὴ ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη,
πῶχει ἀδέρφια δεκαχτὼ καὶ δεκαννὰ ξαδέρφια,
ἀγαπητικὸν προματευτὴ καὶ ἄνδρα στρατιώτη,
στρατιώτης καὶ προματευτὴς μαζί τρώγουν καὶ πίνουν.
5 Τὴ συλλογὴν ἐφέσανε καὶ γιὰ τὴν μαυρομιμάτες.
— Εγὼ καὶ μάγες φίλησα, ξανθὲς καὶ μαυρομιμάτες,
καὶ παπαδιὲς καλογοριὲς καὶ πάρθενα κοράσια,
μὰ σὰν τῆς Μάγδως τὸ φίλιν γλυκὸ κανὲν δὲν εἶταν.
Λουτρό καμα στὴν πόρτα της, κλησιὰ σὺν μαχαλά της,
10 χίλια δῶκα νὰ τὴν ἰδῶ καὶ δυὸ νὰ τὴν μιλήσω,
κιὰμέτρητα τὰ ἔδωκα νὰ κοιμηθῶ μαζί της,
μιὰ νύχτα, μιὰ γλυκειὰ ἀγγὴ δυὸ ὥρες νὰ ξημερώσει.
Ἐκαμα νὰ χονσοὺν ἐγὼ νὰ ζῇ νὰ με θυμᾶται.
— Γιὰ δὲς καλὰ προματευτὴ, κλέφτες μᾶς ἐπατήσαν...
15 Καὶ τὸ σπαθὶ ἔσυρε τὴν κεφαλὴν του πῆρε.
Τὸ μαῦρο τ' ἀβαλίκεψε σὺν σπῆτι του παγαίνει.
— Κατέβα, Μάγδω μ', κιᾶνοιζε τὴν πόρτα τὴν καρένια,
ἔχω δυὸ λόγια νὰ σοῦ πῶ γλυκὰ καὶ ζαχαρένια.

- Ἡ μοῦλα τὴν ἐκλώτσησε καὶ κείται στὸ στρώμα.
 20 — Ἄν εἶναι μούλας κλώτσημα Χριστὸς νὰ τὴνε γιάνει.
 κι' ἂν εἶν' ἀντὸς ἀγκάλιασμα σπαθὶ θὰ τὴνε φάγει.
 — Ἐλᾶτε, σκλάβες, ἀπ' ἔμπρὸς καὶ, σκλάβες, καταπόδι,
 παπούτσι στὰ ποδάρια μου, νὰ βγῶ νὰ τὸν μιλήσω.
 — ἌΜωρὲ λωλέ, μωρὲ τρελλέ, μωρὲ ξεμναλισμένε,
 25 δώδεκα χρόνια ξενητειά, ποῦναι ἡ δούλεψή σου;
 Λουτρό καμὲ στὴν πόρτα μου, κλησιὰ στὸ μαχαλά μου,
 κρύο νερὸ κατέβασε μέσα στὸν γκιουλ - μπαχτσέ μου,
 χίλια δῶκε νὰ με δῇ καὶ δυὸ νὰ μὲ μιλήσει
 κι' ἀμέτρητα τὰ ἔδωκε νὰ κοιμηθῇ μαζί μου . . .

86. Τὸ ρῆμα τοῦ Μανέτου.

- Ποιὸς θέλει νὰ τ' ἀκούσει—καὶ νὰ τὸ μάθει,
 τὸ ρῆμα τοῦ Μανέτου—τὸ πῶς ἐστάθη.
 Ἐῖπανε εἰς τὴ Μῆλο—ἐπανδρεμένος
 Ἐῖπαν καὶ καπετάνιος—ἐξακουσμένος
 5 Ἐῖχε καὶ μιὰ γυναῖκα—ἀπὸ τὸ Κᾶσιρ,
 Τὸ πρόσωπό της λάμπει—ὡσαν τὸ ἄστρο.
 Ἕνα φαρμάκι τοῦρθε—ἀπ' τὴ Ρωσία,
 Νὰ πᾶνε τὰ καράβια—στὴ Μοσκοβία
 καὶ εἰς τὸν νοῦν του βάλλει—καὶ λογαριάζει,
 10 νὰ κάμει νὰ περάσει—σ' Τατάρμπογάκι.
 Ἕνα παπὰ ἀφίνει—ἐπὶ τὸν ποταμὸν,
 νὰ στέκει στὸ σπῆτι—τὸ ἰδικό του.
 χίλια φλωριά τοῦ δίνει—γιὰ νὰ ξοδιάζει,
 καὶ ὄντας θὰ γνωρίσει—τὰ λογαριάζει.
 15 Τρεῖς μέρες ἀπεράσαν—ποῦ ἀλαργάει
 καὶ ὁ παπὰς ἀρχίζει—καὶ τὴν πειράζει.
 — Παπὰ μου, ἄφησέ μου—λεῖψε πὸ μένα
 καὶ βάλλω καὶ σοῦ κόφτουν—οὔλα τὰ γένεια.
 Παπὰ μου, ἄφησέ με—ἂ στὴ δουλειά σου
 20 καὶ βάλλω καὶ σοὶ κόφτουν—καὶ τὰ μαλλιά σου.
 Καὶ ὁ καλὸς παπὰς μας—νὰ δὲς τί κάνει!
 Παίρνει χαρτὶ καὶ πέννα—καὶ τὸ μελάνι,
 πιάνει καὶ γράφει μία—γραφὴ καμμένη:
 — Μανέτε, ἡ γυναῖκα σ'—εἰ ἀπαρνήθη
 25 καὶ μᾶλλον καπετάνιον—συνεκοιμήθη.
 Στὴν κάμαρά του μπαίνει—καὶ τὴν διαβάζει,
 στὴν κάμαρά του κάται—κι' ἀναστενάζει.

- Για πέστε τον Τινέντη—νά ξερτει μπρός μου,
νά πάγει εἰς τὴν Μῆλο—στό σπιτικό μου,
30 νά φέρει τὴ γυναῖκα—καὶ τὸ παιδί μου.
— Σήκον νά πᾶς Τινέντη—νά τὴν ἐπείρεις,
βαθιὰ νερὰ δοῦναι—νά τὴν φουντάρεις.
Πάρε κ' ἐννιά νομάτοι—γιά συντροφιὰ,
νά στέκωντ' ὅλη νύχτα—μὲ τὰ κουπιὰ.
35 Σαλπάρει ἡ φελούκα—καὶ ἀλλαργάρεϊ,
στὴ Μῆλο μέσ' στοὶ πόρτο—πάγει κι' ἀράζει.
— Για πῆτε τοῦ Μανέτου—τὴ γυναῖκα νᾶρθεϊ,
γιατὶ ὁ καπετάνιος—τὴν χαιρετάει,
γιά πέστε τὴν νά ξερθεϊ—καὶ μὴν ἀργήσῃ,
40 θὰ φύγει ἡ φελούκα—θὰ τὴν ἀφήσῃ.
Στὴν κάμαρά της μπαίνει—γιά νά ἀλλάξῃ
νά βάλῃ ἄλλα ροῦχα—τῆς ἀφεντιάς της.
Ὅταν τὴν κατεβάζον—κάτω στὴ σκάλα,
κυρὰν καὶ κορωνέελλαν—τὸν ἐφωνάζον.
45 Σὰν πῆρε ἡ φελούκα—καὶ ἀλλαργάρεϊ
καὶ στὰ βαθιὰ ἐπῆραν νά τὴν φουντάρει,
καὶ ὁ καλὸς Τινέντης—τὴν ἐλυπήθη,
δὲν θέλει νά τὴν πνίξῃ—Θεὸν φοβήθη.
— « Ἀφήστε νά τὴν πᾶμε—εἰς τὸ καράβι,
50 κι' ὡς θέλει καπετάνιος—ὅς τὴν κάμει».
Τὴν βάλλει στοὶ τραπεζί—νά τὴν φιλένῃ,
κεῖς τὸ φαγὶ φαρμάκι—νά τ' φαρμακένῃ,
καὶ ὁ Θεὸς δὲν θέλει—τὴν ἀδικιά της
καὶ τὸ φαρμάκι πέφτει—μέσ' τὴν ποδιά της.
55 Μιὰ βιουρμπουνιὰ τὴν δίνει—εἰς τὸ κεφάλι
κι' ἐκείνη ἡ καημένη—τὸ νοῦ της χάνει.
Τρεῖς μαχαιριές τὴν δίνει—πάνω σὲς πλάτες,
τὲς ἄσπρες τὲς παχιές της—καὶ τὲς χιονάτες.
— Τί τῶκαμα τάντροῦ μου—καὶ μὲ σκοτώνει;
60 κι' ἄδικα τὴν καημένη—μὲ θανατώνει;
Οὔτε πατέρα ἔχω—οὔτε καὶ μάννα,
ἔχουνε πέντε χρόνια--ποῦ ἀπεθάναν.
Δὲν ἔχω στοὺν κόσμον—οὔτε ἀδέρφια,
νά κάμουν τοῦ Μανέτου—ὅ,τι τοῦ πρέπει.

87. Ἡ προκομμένη.

Μὲ καιρὸ πῆγα στὴ Σμύρνη—καὶ μὲ πάντρεψαν οἱ φίλοι.

- καὶ μὴ δῶκαν μιὰ γυναῖκα—πάξιζε γιὰ πέντε - δέκα.
 "Ἐνα φούρνο παξιμάδι,—ἔτρωγε πονρὸ καὶ βράδν.
 "Ἐτρωγε καὶ δυὸ σαρδέλλες—ἄδειαζε καὶ τρεῖς βαρέλλες.
 5 "Ἐνα χρόνον κ'ἔνα μῆνα—ἔκαμν' ἔν' ἀδράχτι νῆμα.
 Τὴν κάμ' ἔνα κουβαράκι—τῶρριξε στὸ ἀρμαράκι,
 πῆγε καὶ τὸ ποντικᾶκι—ἔφαγε τὸ κουβαράκι,
 πὸ γανάδα τοῦ νημάτου, ἔνα μῆνα ἐκοιμᾶτο.

88. "Ἄλλη προκομμένη.

Μιὰ γυναῖκα προκομμένη—ἐπιτήδεια ἢ καημένη,
 τὴ Δευτέρα καὶ τὴν Τρίτη,—ἔπαιζε μὲ τὸ Δημήτρη,
 τὴ Τετάρτη καὶ τὴν Πέφτη—σιάζονταν εἰς τὸν καθρέφτη,
 τὴ Παρασκευὴ - Σαββάτο—ἔπαιφτε καὶ ἐκοιμᾶτο,
 καὶ τὴν Κυριακὴ ἐρώτα: «κάνειε, κορίτσια, ρόχα;».

89. Ἡ μυλωνοῦ.

- Μιὰ καλὴ νοικοκυρὰ—εἶχεν ἄντρα μυλωνά,
 πάγει ἄντρας τῆς στὸ μύλο—κεῖν' κοιμᾶται μὲ τὸ φίλο.
 Πάγει ἄντρα τῆς στὸ σπίτι—τώρα ποῦ νὰ τὸν ἐκρύψει!
 Τὸν ἔκαμ' ἔνα κουβάρι—καὶ τὸν χώνει στὸ ἀρμάρι.
 5 "Ἀντρας τῆς διαβολεμένος—καὶ πολὺ πονηρεμένος.
 Καὶ ἀνάφτει τὸ λυχνάρι—βρίσκει τὸ φίλο μέσ' στ' ἀρμάρι,
 καὶ φορτώνει τὸν κάλ' σ' φίλο—ἔνα καλὸ - καλὸ ξύλο.
 — Στέκα ἄντρα νοικοκύρη—νὰ σὶ πῶ τὸ πῶς ἐγίνη:
 Ἀρόμος εἶναι ἡ ἀλή μας—ἔκλαψε καὶ τὸ παιδί μας,
 10 ἦρθε γιὰ τὰ τὸ μερώσει—κάθσε ὡς νὰ ξεμερώσει.

90. Ἡ κρομμύδα.

- Τέχεις, κρομμύδα, χαίρεσαι καὶ σκόρδο καμαρώνεις;
 πῶχεις χουλιέρι γκοτσοβό, πινάκι ἀβδελλωμένο,
 ἔχεις καὶ μιὰ παλιόκαπα, στὸν κῶλο τρυπημένη,
 τὴν πλύνεις τὴν Παρασκευὴ, Σαββάτο τὴν μπαλώνεις,
 5 καὶ κάθε Κυριακὴ ταχύ, τὴν βάλς, τὴν καμαρώνεις.
 Σεῖδε ὁ φούρνος κ' ἔσβυσε καὶ τὸ τσουκάλι χύθηκε.
 Σεῖδε καὶ τὸ σκυλάκι μου καὶ χάρτει τὴν οὐρά του.

91. Ἡ ἐπιτυχάτη γυναῖκα.

Γυναῖκα πῆρα, φίλοι μου, πολὺ ἐπιτυχάτη,
 εἶρα ψωμὰ δικάδικα, τὰ τρώγ' σὴν καθησίᾳ τῆς.

"Αν πῆς καφὲ καὶ ζάχαρη, παίρνω πεντέξη δκάδες.
 Ἀνάθεμα καὶ ἂν μᾶς φθάν', ἀνάμεσα βδομάδας.

92. Ὁ γάτος ξεμολόγος.

"Ενας γάτος μὴν ἡμέρα—φόργε ράσο σὰν πατέρας·
 —«Ποντικοί, μὴ φοβηθῆτε—βγῆτε νὰ ξεμολογηθῆτε».
 Βγαίνει ἕνας, βγαίνει ἄλλος—ὁ μικρὸς καὶ ὁ μεγάλος,
 βγαίνει καὶ μιὰ ποντικίνα—μὲ τὰ μοιρολόγια κεῖνα.
 5—Μὴ μὲ τρῶς, καημένε γάτε,—καὶ γὰρ νὰ σι ζωγραφίσω
 νὰ σι δώσω κι' ἀχελάκι—μὲ πολὺν—πολὺν ριζάκι.
 —Γὼ δὲν θέλω ἀχελάκι—καὶ γλυστρᾷ π' τὸ σκουτελάκι.
 Γὼ δὲ θέλω τὸ ριζάκι—γιατὶ μπαίνει στὸ δοντάκι.
 Μὲν θελῶ τὴν ποντικίνα,—ποὺ εἶναι καὶ παχὺ σὰν χίγνα.

93. Νανουρίσματα.

- 1 "Ελα ἔπνε μ', ἔλα γειά, ἔλα Χριστὲ καὶ Παναγιά,
 νὰ κοιμᾶται νὰ μερώγει νὰ ξυπνᾷ νὰ μεγαλώνει.
- 2 "Ελα ἔπνε, νὰ τὸ πῶς—Παναγιά νὰ τὸ φυλάγεις,
 νὰ τὸ πᾶς σι' ἀγᾶ τ' ἀμπέλι—κι' εἰς τ' ἀγᾶ τὸ περιβόλι,
 νὰ τὸ δῶς' ἀγὰς σταφύλια—κι' ἡ ἀγάδαινα κλικούδια
 καὶ τ' ἀγᾶ ἡ θυγατέρα—νὰ τὸ δῶς' ἕνα σεμέτι.
- 3 Νάνι τὸ ρανίζανε τρεῖς ἀδελφές καὶ μάννα
 καὶ πάλι δὲν ἐσώπαινε, πῆσαν καὶ παραμάννα.
- 4 Κοιμᾶται ἥλιος στὰ βουνὰ κι' ἡ πέρδικα σι' αἰώνια
 κοιμᾶται καὶ ὁ μπέης μου, μέσ' τὰ χρυσὰ σετόνια.
- 5 Κοιμᾶται τὸ παιδοῦλι μου, καὶ πῶς νὰ τὸ ξυπνήσω,
 νὰ πᾶρῶ διαμαντόπαιδες νὰ τὸ πετροβολήσω.
- 6 Κιμήσουν χαϊδεμένο μου κι' ἡ μοῦρα σου δουλεύει
 καὶ τὸ καλὸ σου ριζικό σὶ κουβανεῖ καὶ φέρνει.
- 7 Γιέ μου, ὄντας γεννήθηκες, σὲ θρέφουν τὰ λιοντάρια
 καὶ βγήκες σὺ ξεχωριστός, μέσα στὰ παλλικάρια.
- 8 Παιδί μ', θέλει νανίσματα,—θέλει καὶ τραγωδίσματα
 θέλει καὶ πάπλωμα χρυσό,—μαξιλαράκι κεντητό,
 καὶ τὸ στρώμα του καλὸ καὶ τὴν κούνια τ' ἀργυρή,
 νὰ κοιμᾶται τὸ παιδί, μὲ τῆς μάννας τ' τὴν εὐχή.
- 9 Δυὸ κοπέλλες ἑμορφες καὶ μοναχοκόριτσα,
 νὰ κεντοῦν τὸ στρώμα σου καὶ τὸ μαξιλάρι σου.
- 10 Νάνι τὸ λέγ' ἀγγερόν, νάνι τὸ λέγ' ἡ πούλια,
 νάνι τὸ λέγ' ἡ μάννα του, ποὺ τὸ κουνεῖ στὴν κούνια.

- 11 Ὕπνος τὸ θρέφει τὸ μωρὸ κ' ἢ γειὰ τὸ μεγαλώνει
καὶ μένα τὸ παιδοῦδι μου κλαίει καὶ δὲ μερώνει.
12 Κοιμήσου με τὴν Παναγιά καὶ με τὸν Ἀγιογιάννη
καὶ νὰ ξυπνήσεις με χαρὰ κι' ὅ,τι πονεῖς νὰ γιάνει.
13 Κοιμήσου χαϊδεμένο μου, καὶ γὼ σὲ ἀνανίζω
καὶ γὼ τὴν κούνια σου κουνῶ, γιὰ νὰ σ' ἀποκοιμίζω.
14 Νὰ κοιμηθεῖ νὰ νανηθεῖ—ὁ κρῖνος καὶ τὸ γιασεμί.
15 Ἀνάμεσα στὸ γιασεμί καὶ μέσ στη μανιζουράνα,
κοιμᾶται τ' ἀγωροῦδι μου μετ' τὴ γλυκειὰ του μάννα.
16 Τὸ παιδί μου τὸ καλὸ,—μέσ' τὴν Πόλη τοῦδα γώ,
καὶ μαγεύερε λαγός,—μετ' τὸ γάλο τὸ γλυκό,
καὶ τὸ γύρεψα κομμάτι—καὶ μι ἔδωσ' ἓνα μάτι.
17 Κοιμήσου καὶ παρήγγειλα σὴ Λόντρα τὰ προικιά σου,
σὴ Βενετιά τὰ ροῦχα σου καὶ τὰ διαμαντικά σου.
18 Ἔχω γὼ ἓνα κορτσουδι ἔχ' καὶ ὁ βασιλεὺς γωροῦδι,
νὰ τ' ἀρραβωνιάσουμε καὶ νὰ τὰ παντρεύουμε,
νὰ τὰ δώσουμε προικιά, ἓνα κόκκινο κονκιά,
νὰ τὰ δώσωμ' καὶ ἓν ἀμπέλι, νὰ χωρεῖ λαγὸς νὰ βγαίνει.
Τὴ Βενετιά μετ' τὰ φλωριά, τὴ Χιὼ μετ' τὴ μαστίχα,
καὶ τὴν Κωνσταντινούπολη... ξυπνᾷ καὶ δὲν τὴν βρῖσκει.
19 Ἐγὼ γιὼ ἔχω γαμπρό, παίρνω νύφη κάμω δυὸ,
κάμ' ἢ νύφη μου παιδιὰ, κάμω πεκνογειτονιά.
20 Ἡ μάννα ποὺ σὲ γέννησε, χρυσή ταν ἢ κοιλιὰ της
καὶ σέκαμε ἐμορφότερη ἀπ' οὐλα τὰ παιδιὰ της.

94. Τὸ Φραγκάκι.

- Ἐνα Φραγκάκι ἀπ' τὴ Φραγκιά μετ' μίλησε πὼς μ' ἀγαπᾷ,
μὲ στέλνει μῆλα τέσσερα, σεντόνια δεκατέσσερα,
μὲ στέλνει πάπλωμα χρυσὸ, γιὰ νὰ τὸ ρίξω νυφικὸ,
μὲ στέλνει χτένι καὶ γυαλὶ κ' ἓνα καπέλλο κανελί.
5 Τὸ χτένι νὰ χτενίζωμαι καὶ τὸ γυαλὶ νὰ γλέπω
καὶ τὸ καπέλλο νὰ φορῶ, τὸ νιὸ νὰ ἀπαντέχω.

95. Ὁ Γιάννης κόρακας.

- Γιάννη, Γιάννη κόρακα, ποῦ τὰ πᾶς τὰ πρόβατα;
— Κάτω στὰ λακώματα ποὺ σκαλίζουν χρώματα.
— Δόμ' τὴ θυγατέρα σου, κι' ἂν τὴν κάνω τίποτα,
κόψε τὸ κεφάλι μου, ρίξ' το μέσ' τὴ θάλασσα,
5 νὰ ματώσ' ἢ θάλασσα, νὰ περάσ' ὁ βασιλιάς

νά ρωτήσῃ, νά ξετάσῃ, ποῖαν οὖ ν' αὐτὴ ἢ κεφαλὴ,
τοῦ λωλοῦ τοῦ Κωνσταντῆ, ποὺ φυλάγει τίς ἐλιές
καὶ φιλά τίς κοπελιές.

96. Ἡ κεράστρα.

Ἑβδομήντα δυνὸ κορίτσια	καὶ φοβοῦμαι μὴ με δείρεις.
τετρακόσια παλλικάρια,	— Πέστο, πέστο, παλλικάρια,
κάθονται καὶ τρῶν καὶ πίνουν.	μὴ φοβᾶσαι δὲν σὶ δέγων.
Μαυρομάτια τίς κερνοῦσε.	— Νᾶσουν χήρα νὰ σὶ πάρω,
Ἔνας ἀπ' τὰ παλλικάρια	σὰν κορίτς' θὰ σ' ἀγαπάω,
τὴν κεράστρα ἀγαποῦσε,	σὰν κορίτσι, συβασμένο.
καὶ κρυφὰ τὴν μολογοῦσε:	— Κάλλια φίδι νὰ σὶ φάει,
— Κυρά μ', θὰ σὶ πῶ νὰ λόγο	τέτοιο λόγο ποὺ μὲ εἶπες.*

Γλωσσάριον τῆς συλλογῆς δημοτικῶν τραγουδιῶν Αἴνου

Ἀδελωμένο = ποὺ κρατιέται μὲ	γεμ=θροφή
σίδερο βδελλῶν	γυαλί=καθρέφτης
ἀγᾶς=Τοῦρκος προϊστάμενος	γυροσούζα=δύστροπη, ἀπαισία
Ἀνφράτης=Εὐφράτης	γκερογκέρι=μάγγανος γιὰ κέντημα
ἀναντρανίζει=ἐνατενίζει	γρίβας=ἄλογο καὶ μαῦρος
ἄστε=πηγαίνειτε	γκιοζέλ=ὠραία
Ἀἰθαλί=αἱ Κυδωνίαι	γιασάκ=ἀπαγόρευση
ἀνώφλια καὶ κατώφλια	Δόντα=δόντια
ἀρχοντοσόγι=πλουσιογενής	δὸ=δυνὸ
ἀσκέρι=στράτευμα	δερματίζω=λιχνίζω μὲ τὸ λιχνὶ
Γαλέτσια ἢ γαλότσια=συρτὰ ὑποδή-	τοῦ ἄλωνιστῆ
ματα	Ἐγκλεκτοῇ=παράνυφη
γκοτσοβὸ=χερούλι δίχως νουρά	Θά(ν) ἀντὶ σά(ν)=ἐάν
γκιονλ-μπαχτοῦ=ροδῶνας	θεριὸ=μέγα
γλεντίζει=διασκεδάζει	θηριὸς (ἐπίθ.)=μέγας
γκιουρλέδες=σφαῖρες κανονιοῦ	Κανεῖ=κανένας, κανεῖνας
γιώμα=γεῦμα, μεσημέρι	

* Βλέπε: Σ. Μανασείδου παραλλαγὰς Αἴνου Η' τ. Φιλολ. Συλλ. Κωνσταντι-
νουπόλεως σ. 550—579.

καζάδες=επαρχίες
 κονσοῦλτο=σύσκεψη γιατρική
 καλίκα=καθαλικά=ἵπνευση κα-
 βάλλα
 κνιασμένα=βαμμένα με κινά (κάνθη)
 κορότσια (με ἰδιάζουσαν προφορὰν
 τὸ τσια)
 κάλπικα=νόθα, κίβδηλα
 Κατατιὰ=συννοικία τῆς Αἴνου
 καναράς=μακελειὸ
 κανάλεψαν=ἔγιναν κανάλι, θάλασσα
 καλνάει=καλεῖ
 κνά=κάνθη
 καμπούκι=τὸ σκέπασμα τῆς κεφα-
 λῆς μερικῶς

Λιμπίζομαι=ὀρέγουμαι
 λεφετζόπουλα=μισθωτοὶ
 λιμπαντές=φόρεμα βαμβακερὸ τῆς
 ράχης
 λογάρι=χρυσάφι ἀδούλεντο
 λνέται=περιφέρεται, περιέρχεται
 λαπούκια=χαλίκια

Μαντούκα=μαγκούτα (ἀναγραμ-
 ματισμός)
 μιτζιρίζσα=βαρέθηκα
 μπέης=ἡγεμόνας
 μαῦρος=γοίβας=ἄλογο
 μαρά=μεριά
 μεσῆρι=ἡ Αἴγυπτος
 μπογαλίδικα=χρωματιστά
 μάο=μὴ γὰρ=μήπως
 μπογιατζής=βαφέας
 μιτζιρίζω=βαρυνῶμαι
 μοῖρα=μερίδιο
 μπιρ-τανεσι=μὴ καὶ μόνη
 μπαξίς=δῶρο

Νούρ (Τουρ.)=φῶς
 νιζάμ-άσκέρ=ταχτικὸς στρατὸς
 νενε=μητέρα
 ναμιλδικα=περίφημα
 ντοντούκα=σουράβλι,πρόχειρο μου-
 σικὸ ὄργανο
 ναύτης=ναυτικὸς
 ντερέκι=στύλος

Οὐτραῖς=χρυσήλατοι

ὄντας=κάμαρα

Παλιοῦνε=παλαίουν
 πλάληξαν=ἔτρεξαν
 παιδά=παιδιά
 πιλαῶ=πλάω, τρέχω
 προνκλά=προικιά

Ραζά=μεσολάβηση, ἱκεσία, παρά-
 κληση, λόγος παρ'καλεϊκὸς

Στράτεμα=ὀδοιπορία
 σπερσιὰ=μαλλιά, πλεξούδα, κόμη
 συνάζω=μνηστεύω, ἀρραβωνιάζω
 συβαστικιά=ἡ ἀρραβωνιάστικιά
 συντάζεται=τοιμάζεται

Τσέπ-χανές=τὸ ποσὸ τοῦ μπαρουτιοῦ,
 ἀποθήκη
 τόπια=τηλεβόλα, κανόνια
 τρίζας=τρίγρη
 τῆ=καὶ
 τῆσια=ἅντι κουβάδες
 τουμπέλε=τύμπανο μικρὸ πῆλινο
 στη μέση στενὸ, σὰ μερικὰ ἔν-
 τομα
 τζαντάρες=ἀστυνομικοὶ καὶ τζαν-
 ταφιᾶδες
 ταγκαλάκια (τά)=στρατιῶτες
 ταγκούληδες=οἱ μικρασιανοὶ Τοῦρκοι
 τελάλης=δημόσιος κήρυκας
 τανάω=κομματιάζω
 τσεβρές=ἄσπρο μαντήλι, κεντημένο
 με χρυσάτο ποικιλόχρωμο μετάξι
 τσομπές καὶ τζουμπές=πανωφόρι
 τάσι=ποτήρι μισοστρόγγυλο
 τελαλίσει=δημοπρατήσει
 τελάλης=δημόσιος κήρυκας

Φλωρι=χρυσάφι
 φκιάνω (εὐ κιχάνω)=κάνω
 φρετζές=τὸ ψιλὸ πανωφόρι τῶν
 τουρκισσῶν, ποὺ φοροῦσαν καὶ
 χριστιανὲς στὶς πικρὲς ἡμέρες τοῦ
 Ἑλληνισμοῦ
 φεοράνι=βασιλικὸ διάταγμα
 χαρές=εἶδος μεταξένιου πανιοῦ
 χασοφεγγαρά=χασοφεγγαριὰ

Β'.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΙΝΟΥ

1. Εὐχὲς

- 1) Χῶμα νὰ πιάνεις καὶ μάλαμα νὰ γίνεται.
- 2) Νὰ ἔχῃς τὴν εὐχή μου (ἀπὸ τὰ εἴκοσι μ' νύχια).
- 3) Μπαμπάκια ὁ δρόμος σου (στὸν ταξιδιώτη).
- 4) Καλὸ νὰ ἔχεις.
- 5) Μὲ τίς ὑγεῖες σου (καὶ παρεφθαρμένον: Μὲ τς γιές (πρὸς τὸν πiónτα, πρὸς χορεύσαντα κθξ. ὁ ἄλλος πρὸς δαρέντα ἢ ἄλλως πως παθόντα ἀστείως).¹⁾
- 6) Καλῶς νὰ σεῦρω (ἀποτείνεται μέλλον τις νὰ πῇ πρὸς ἕτερον). Οὗτος δὲ ἀπαντᾷ: Καλῶς νὰ ὀρίσεις. Καὶ πῶν ὁ πρῶτος εὐχηθεὶς προσφέρει τὸ ποτήριον ἐκεῖνω. Ὑπὸτε εὐχονται καὶ ἀπαντοῦν ὡς ἑξῆς:

Καλῶς νὰ σεῦρω μὲ κρασί,
 Καλῶς τὴν ἀγάπη μ' τὴ χουσή.
- 7) Ὡρα καλὴ (σου)—ὥρα καλὴ (περιφρονητικῶς).
- 8) Ὡρα καλὴ σ', καὶ ψῶρα μαζί σ' (ἀστείως).
- 9) Καλὸ καταβόθιο—κατενόδιον (καὶ καλὴ ἀντάμωσ'). Πρὸς ἀναχωροῦντα μακρὰν διὰ θαλάσσης.
- 10) Νὰ βοηθᾷ ὁ σημερινὸς ἅγιος. Ἐκ μέρους πίνοντος.
- 11) Νὰ τὰ χαίρῃσαι (ἐννοεῖ τοὺς οἰκιακούς). Ἐκ μέρους πίνοντος.
- 12) Θεὸς χωρὲς τίς ψυχές.
- 13) Θεὸς χωρὲς τίς παποῦδες (προπάτορας).
- 14) Θεὸς χωρὲς τὸν πατέρα σ', τὴ μάννα σ', τὰ γονικά σ'.
- 15) Γιῶς ἔβαλες τὰ λάδια, νὰ βάλεις καὶ στεφάνια. (Πρὸς ἀνάδοχον χαίροντα τὸ δικαίωμα καὶ νὰ στεφανώσῃ).
- 16) Γιῶς ἔβαλες τὰ στεφάνια, νὰ βάλεις καὶ τὰ λάδια. (Πρὸς παραινυμφὸν χαίροντα τὸ δικαίωμα καὶ νὰ βαπτίσῃ).
- 17) Ἀγιάσμα νὰ βγάλουν νὰ κοκκαλά (τοῦ πατρός) σου.
- 18) Συγχώρα με καὶ Θεὸς συγχωρὲ σοι σε. Θεὸς χωρὲς'.
- 19) Καλὴ ψυχὴ (πρὸς γέροντα καὶ ἱερωμένον).
- 20) Στερεωμένος (πρὸς ἱερωμένον).
- 21) Κεῖς ἀνώτερο βαθμὸ (πρὸς ἱερωμένον).
- 22) Στὴ χαρὰ σου—Στὸ γάμο σου. Καὶ ἀστείως: Στὸ γάμο σου βαφτίσια (πρὸς νέον).

¹⁾ Στὶς Σαρ. Ἐκκλησίαις ἔλεγον «πάμ' στὸ μὲ γιές», καὶ ἐννοοῦσαν τὰ συγγαρητήρια ἀρραβόνων Σ. τ. Α.

- 23) κείς τάκριβά σου. (Ἐν γάμῳ πρὸς ἔχοντα τέκνα).
 24) Κείς τὸ κεφαλάνι σου. (Ἐν γάμῳ πρὸς νέον καὶ νέαν).

2. Κατάρεις.

- 1) Κακὸ χρόνο νάχεις, συγκεκριμ. κακοράχης.
 2) Νὰ σεῦρει νταμπλάς (ἀποπληξία).
 3) Νὰ σεῦρει ὁ Θεός.
 4) Ὡρα νὰ σεῦρει.
 5) Νὰ σὲ κόψει ἡ σκορδούλα, ἡ πανούκλα.
 6) Κακὴ νύχτα νάχεις.
 7) Ἐξ καὶ ξερὸς (καὶ π' σοὶ τὸ μάθαινε). Πρὸς τὸν ἀποκριθέντα διὰ τοῦ ἔ.
 8) Ὅχι καὶ ταραχιά (οἱ ἄστεῖοι προσθέτουσι: Καὶ τ' ἀράπ' ὁ ζεύλαρος). Πρὸς τὸν ἀποκριθέντα διὰ τοῦ ὄχι.
 9) Νὰ χωρέσεις (πρὸς τὸν ἀποκριθέντα διὰ τοῦ ὀρίστε).
 10) Ἀξινους (πρὸς τὸν ἀποκριθέντα διὰ τοῦ ἄ.).
 11) Οὔξινους κι' ἀπούξινους (πρὸς τὸν ἀποκριθέντα διὰ τοῦ οὔ).
 12) Σκάσε. Νὰ σκάσεις.
 13) Νὰ κυλᾷς καὶ πάτο νὰ μὴ βροίσεις.
 14) Φαρμάκι νὰ σοι γίνηι (ὅτι ἔφαγες ἢ ἔπιες).
 15) Κακὸς κι' ἀνάποδος.
 16) Νὰ μὴν εἶχες βρεθῇ.
 17) Νὰ μὴ σώσεις (νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ κάμεις).
 18) Ὅρνεο τς Ἀρακλείας.
 19) Περίδρομος! (Πρὸς βήχοντα, πολυλογουῦντα, τραγουδῶντα κλπ.).
 20) Τὴν κακὴ σ' (καὶ τὴν ψυχρὴ σ'). Εἰς λόγον ἀπαρέσκοντα.
 21) Νὰ σοι πῆ παπὰς στάφτι. Εἰς τὴν λέξιν εἶπω.
 22) Νὰ σε ταραξεί.
 23) Νὰ (μὲν) χαθῇς.
 24) Νὰ σὶ πάρ' ἡ ὀργή.
 25) Νὰ πάρ' ὁ κόρακας, ὁ διάβολος κλπ.

3. Ὅρκιοι.

- 1) Νὰ (μὴ) χαρῶ τὰ παιδιά μ'. 2) Νὰ μὴ τὸ χαρῶ (τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος) 3) Νὰ μὴ σώσω. (Νὰ μὴ ἀξιωθῶ νὰ . . .) 4) Νὰ (μὴ) χαρῶ τὰ νιάτά μου. 5) Νὰ μὲ κάψει ἡ φωτιά. 6) Μὰ τὸ ψωμί. 7) Μὰ τὴ σημερινὴ μέρα (πῶχουμε. Ἑορτῆς οὔσης). 8) Νὰ (μὴ) χαρῶ τὰ μάτια μ'. 9) Νὰ (μὴ) χαρῶ (ῆς) τὸ στέφανό μ' (σ'). 10) Νὰ μὴ προφτάσω νὰ βγῶ ὄξ' ἀπ' τὴν πόρτα.

11) Ἔτσι καὶ καλὸ νᾶχω. 12) Νὰ μὲ κόψει ὁ Θεός! 13) Ἄρα—κατάρρα
σαφήνω νὰ μὴ . . .

4. Ἀστεῖα.

1

Παντρεύεται ὁ τσαγανὸς καὶ παίρνει ἔνν ἀγυβάδα,
σὰν τᾶκουσε καὶ ἀστακὸς ἐβγήκε πατινάδα
κι' ἀγελώνα π' τὴ χαρά της
ἰδρῶσαν τὰ μηριά της.

2

Πετεινὸς γηγούμενος ὄρνιθα γουμένισσα,
πάπια πλατοπόδαρος, χήνα κακομμάτα,
κουτσουλίτης πονηρός, ἀλεποῦ μανίτσα (=μαμῆ).

3

Κόψε ξύλο, κάμ' Ἀντώνη, κι' ἀπὸ λιγαριὰ Μανώλη.
κι' ἂν ρωτᾷς γιὰ τὸν Ἰάννη, ὅποιο ξύλο θέλεις κάνει.

4

- Σὰν κάμ' ὁ μέρμηγκας ἀβγὸ, κὴ γιαλεχώνα γέννα,
τότε θὰ παντρευτῆς καὶ σὺ, γὰ βγῶ κὴγῶ π' τὴν ἔννοια.
- Μωρὴ σαρδέλλα βρωμερή, στήν κοπριά ριχμένη,
θέλεις καὶ σὺ γαπητικό, θέλεις καὶ σὺ γιαρένη;
- Ἡ μινιά ἢ πλάτη σ' πέτανρο, κὴ ἄλλη κεραμίδα,
τὸνα τοῦμματι σ' σὰν ἀβγὸ καὶ τᾶλλο σὰν κρομμύδα.
- Ἐχεις κορμὶ πινακωτὴ καὶ χέρια σὰν ματσόξυλα,
ἔχεις ποδάρια σὰν δαυλιὰ κῆνα κεφάλ σὰν τσότρα.
- Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα, τὰφτιά σ' τὰ γαλανά,
τὰ χεῖλια σ' τὰ σκισμένα, γιομᾶτα γιαλαμά.
- Τὸ μεσημέρι πέρασε καὶ τὸ κεντὶ κοντεύει,
τὰ μακαρόνια βράζουνε κιὸ ποντικὸς χορεύει.
- Πέντε μῆνες ἔξ ἀδράχτια πῶς τὰ ἔγνεσα ἢ καμμένη.
ἢ πολλὰ βασανισμένη, δίχως ἄντρα καὶ παιδιὰ.
- Γριὰ, γριὰ τσουνκαλαριά, πῶχεις ἄντρα τσουνκαλά,
ποὺ τσουνκάλια μπάλωνε καὶ λαγῆνες τσάκιζε.
- Ὅταν σὲ πρωταγάπησε εἵτανε ραμαζάνι
καὶ κόλλησε ἢ ἀγάπη μου σὰν μέλι στὸ σαχάνι.
- Ὅσ' ἄστρα ναι στὸν οὐρονό, τόσα παιδιὰ νὰ κάνεις,
τόσες φορὲς νὰ παντρευτῆς καὶ χήρα νὰ πεθάνεις.

5. Στὸν πελαργό.

Γέγλεκα, πεντάγλεκα δός μοι τὸ ποδάρι σου,
 νὰ τὸ κάνω τούμπανο,
 νὰ χορεύ' ἢ μάννα σου
 καὶ ἢ κωλοπάννα σου.

6. Τοῦ Γιάννη.

Γιάννη Γιάννη, Τσορογιάννη, τ'άντερά σου μέσ' τὸ τγάνι,
 τὰ τγανίζ' ἢ πενθερά σ', καὶ τὰ τρῶνε τὰ παιδιά σ'.

7. Ὁ γάμος τοῦ καβουριοῦ.

Κάτω στὸ γιαλὸ στὸν ἄμμο, ἄκουσα τὸ τάμπου-τούμπου
 κάναν οἱ καβοῦροι γάμο ἔκανα καρδιά κι πῆγα,
 κι' παντρεῦγαν τῇ Μαλάμω εἶδα τὸ λαγὼ καὶ πῆδα
 καὶ καλέσανε καὶ μένα, καὶ ἢ κάττα κλωτσοπήδα.
 γὼ δὲ θέλησα νὰ πάγω,

8. Ὁ ζγαντζόχοιρος καὶ ἡ χελώνα.

Ὁ ζγαντζόχοιρος ὁ σγοῦρος σύρε πάγει στὸ Δεσπότη:
 κάννει τῇ χελώνα μάτι. (ἔνευσε) — Ὁ ζγαντζόχοιρος ὁ μπάκας
 — "Ελα βράδυ στὸ κρεβάτι, μένα ἔβαλε στὸ μάτι (=μ' ἄρεσε)
 ἔχω πέрдика ψημένη Τί λιμπίσκε ἀπὸ μένα;
 καὶ γλυκὸ κρασί σὰ μέλι τὰ ποδάρια μ' τὰ σκασμένα,
 Κι' ἀχελώνα τιμημένη, τὸ λαιμό μ' τὸν ψωριασμένο;
 δὲν τὸ δέχτηκε κατημένη.

9. Τὸ κριμα.

Τὸ κριμα νᾶχ' ὁ ποντικὸς ποὺ σκότωσε τὸ σκύλο,
 πῶφαγε τὸ φυτῆλι ποὺ ἔφαγε τῇ γάτα
 πὸ μέσ' ἀπ' τὸ καντῆλι, ποὺ ἔφαγε τὸν ποντικὸ κ. ἔξ.
 ποὺ ἔφεγγε τὴν κόρη Τὸ κριμα νᾶχ' ὁ φοῦρνος,
 κ' ἐκέντα τὸ μαντῆλι, ποὺ ἔκαιψε τὸ ξύλο,
 ποὺ σκότωσε τὸ σκύλο κ. ἔξ.
 Τὸ κριμα νᾶχ' ὁ βούβαλος,
 ποὺ ἔφαγε τὸν ποντικὸ, ποὺ ἔροιξε τὸ φοῦρνο,
 ποὺ ἔφαιψε τὸ ξύλο κ. ἔξ.
 ποὺ ἔφαιψε τὸν ποντικὸ, ποὺ ἔφαιψε τὴν κόρη

κ' ἐκέντα τὸ μαντῆλι.
 Τὸ κρῖμα νᾶχ' ὁ σκύλος
 πῶφαγε τὴ γάτα,
 πῶφαγε τὸν ποντικό,
 πῶφαγε τὸ φυτῆλι
 πὸ μέσ' ἀπ' τὸ καντῆλι,
 πὸν ἔφεγγε τὴν κόρη
 κ' ἐκέντα τὸ μαντῆλι
 Τὸ κρῖμα νᾶχ' τὸ ξύλο

Τὸ κρῖμα νᾶχ' ὁ χασάπς,
 πὸν ἔσφαξε τὸ βούβαλο κ. ἔξ.
 πὸν ἔρριξε τὸ φοῦρνο.

Τὸ κρῖμα νᾶχ' ὁ χάροντας,
 πὸν πέθανε τὸ χασάπη,
 πὸν ἔσφαξε τὸ βούβαλο,
 πὸν ἔρριξε τὸ φοῦρνο,
 πὸν ἔκαψε τὸ ξύλο κ. ἔξ.

10. Γάμος ποντικοῦ καὶ νυφίτσας.

Πέντε ποντικοὶ καὶ τέσσαρες νυφίτσες,
 γάμο κάνανε μὲ δυὸ κουκιὰ σιτάρι,
 καὶ τᾶλέθανε μέσα σὲ δυὸ σφεντύλια.
 Ψεῖρα ζύμωνε καὶ κόνιδ' ἀναδεύει
 καὶ ψύλλος ὁ ψιλὸς τὸ φοῦρνο σινδανίζει.
 Ἔπεσ' ἓνα κάρβουνο στοῦ ψύλλου τὸ ποδάρι.
 —Τρέξετε, γιατροί, γιατροὶ καὶ γιατροσόφοι,
 τρέχει κοριὸς μὲ σῦλο του τᾶσκέρι,
 τρέχει καὶ ὁ γέγλεκας μὲ τὴν πλατιά του μύτη.

11. Ὁ ποντικός Ζαφείρης.

Ποντικὸς ἐπήδηξε ἀπὸ τὸ παναθύρι
 κ' ἦ μάννα του τὸν ρώτησε:—Ποῦ πᾶς γιέ μου Ζαφείρη;
 —Πὰ νὰ σκιάψω τὸ ψωμοῦδι,
 νὰ τὸ κάνω σὰ σκαφδοῦδι.

12. Πετεινὸς караβοκύρης.

Πετεινὸς ἐπήδηξε πὰ στὸ παναθύρι
 κ' ἦ μάννα του τὸν ρώτησε: Ποῦ πᾶς караβοκύρη;
 —Πὰ νὰ φέρω μάρμαρα, νὰ φκιάσω ἓνα σπίτι,
 νὰ βάνω τὰ παιδάκια μου, νὰ μὴν τὰ φᾶν οἱ ψύλλοι.

5 Προλήψεις—δαισιναιμονίες.

- 1) Τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς προσφέρουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὑπὲρ
 πᾶν πεθαμένων γαλακτόπητα.
- 2) Τὴν 9 Μαρτίου προσφέρουν πλακούντια τὰ λεγόμενα λαλαγκίτες.
- 3) Σὰν ἀποθάνει κανεὶς καὶ ταφῇ, κάθε γυναῖκα ἀνανεώνει τὸ νερὸ

τοῦ σπιτιοῦ της, χύνοντάς το, μήπως καὶ ὁ ἄγγελος ξέπλυνε τὸ σπαθί του σ' αὐτό.

4) Στις 24 Ἰουνίου ἀπλώνουν τὰ πολύτιμα καὶ γιορτερά τους ροῦχα στὰ σχοινιά, γιὰ νὰ τὰ προφυλάττουν ἀπὸ τὴν βώτρυδα.

5) Στὴν 1 Μαΐου πρῶτ' πρῶτ' τρώγουν σκόρδο γιὰ νὰ μὴ τοὺς κομπώσει ὁ κοῦκος.

6) Στις 30 Ἀπριλίου περιέρχονται τὰ χωράφια οἱ χωρικοί.

7) Τὸ Πάσχα οἱ χωρικοὶ κουνιοῦνται στὴν κούνια γιὰ νὰ κάμουν πολὺν σησάμι.

8) Πηδοῦν πάνω στὴ φλόγα (μπουμπούνα), γιὰ νὰ ἀποτινάξουν τοὺς ψύλλους.

9) Ἐὰν πάρουν γάλα σὲ ξένο ἀγγεῖο, τὸ ἐπιστρέφουν βάζοντας μέσα λίγο νερό, γιὰ νὰ μὴ στεριώσει τὸ γάλα.

10) Κατὰ τὸ ξέχωμα (ἀποκομιδὴ) στολίζουν τὸ κεφάλι με ἄσπρο κεφαλόδεμα καὶ λουλούδια τῆς ὥρας καὶ τὸ βάζουν μέσα σὲ κόκκινο μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ ὁ παπὰς τὸ τρισαγίζει. Ἐπειτα μοιράζουν κομμάτια γαλατόπητα. Τὸ ξέχωμα γίνεται πρὸ πάντων τὴν Πεντηκοστὴ καὶ τὸ πρωτητερινὸ Σάββατο.

11) Κρεμοῦν ἀπὸ τίς εἰκόνες τῶν ἁγίων διάφορα ἀργυρὰ ὁμοιώματα (τάματα) λ. χ. καρδιά, παιδιά, κτῆνη, ἀφτιά, μάτια, ἥτοι κατὰ τὸ πάθος ποὺ ἔχει καὶ τὴν εὐχὴν ποὺ ἔχει κάμει.

12) Πιστεύεται πὼς τὴν ὥρα ποὺ λένε πρώτη βολὰ **τὸν καλὸ λόγο**, τὸ Χριστὸς Ἀνέστη, καίει λαμπάδα πάνω ἀπὸ τὸν τόπο ποὺ εἶναι κρυμμένος θησαυρός. Καὶ βλέποντας ἂν τὴν ὥρα τούτῃ κανεὶς λείπει, λένε: πάει νὰ βγάλει θησαυρό.

13) Ἀπαίσιο νομίζουν τὸ ν' ἀποκόψουν μέρος ἀπὸ τὸ προζύμι καὶ νὰ τὸ δανείσουν.

14) Καθ' ὅλο τὸ Μάρτη δὲν δανεῖζουν φωτιά, οὔτε πλύνουν ροῦχα χοντρά.

15) Δένουν κόκκινη κλωστὴ στὸ δάχτυλο στὴν 1 Μαρτίου γιὰ νὰ μὴ μαυρίσει κανεὶς.

16) Σὰν δοῦν τὸ καινούργιο φεγγάρι, πηδοῦν τρεῖς καὶ χτυπώντας τίς παλάμες λένε: «ὡς με ἡῦρες νὰ μ' ἀφήσης», κι' ἀνακατώνουν τὸ πουγγί τους γιὰ νὰ γεμίσει, ὅπως γιομίζει τὸ φεγγάρι. Ἄλλοι κάνουν ξεσκούφωτοι τὸ σταυρό τους κι' ἄλλοι θεωροῦν ἀπαίσιο νὰ τὸ πρωτοδοῦν καθισμένοι.

17) Τίς ἐορτὲς τοῦ Ἀηγιάννη τίς ὀνομάζουν: Ἰωάννου τοῦ Τριανταφυλλᾶ (Μαΐου 8) γιὰ τὰ τριαντάφυλλα, Ἰωάν. τοῦ Κλήδωνα (Ἰουν. 24) γιὰ τὸ ξθιμο τοῦ κλήδωνα, Ἰωάννου ποὺ δὲν τρῶν μαῦρο σταφύλι, γιὰ τὸν θάνατον τοῦ Προδρόμου, Ἰωάννου τοῦ Πετμεζᾶ γιὰ τὸ βράσιμο τοῦ πετμεζιοῦ.

18) Τῆς Μεταμορφώσεως προσφέρουν τὰς ἀπαρχὰς στὴν ἐκκλησίᾳ 6 Αὐγούστου.

19) Ἀπὸ τοὺς πρώτους πήγεις τοῦ ἀποφανθέντος πανιοῦ, δὲν χωρίζουν ὑποκάμισα γιὰ τὸν ἄντρα καὶ τὸν ναυτικόν.

20) Ἀπὸ τὶς τελευταῖες κλωστὲς (περίσσια) βάλλουν μερικὲς στὸ κεφάλι τους οἱ ὑφάντρες ὡς ἀκεσώδυνον γιὰ τὸν πονοκέφαλο.

21) Δὲ σκουπίζονται δυὸ μαζί μὲ τὸ ἴδιο προσόψι γιὰ νὰ μὴ μαλώσουν.

22) Σὰν ἀναποδογυρίσει τὸ παπούτσι, εἶναι κακὸς οἰωνός. Συμπεραίνουν πὼς θὰ πεθάνει ὁ νοικοκύρης του.

23) Βάζουν ἄλατι στὰ παπούτσια τοῦ μουσαφίρη γιὰ νὰ φύγει γρήγορα.

24) Πιστεύουν ὅτι ὅταν ζυγιστεῖ κανεὶς, ἢ ἀκούσει τὸ ψαλτῆρι νὰ διαβάζεται, ἢ κάψει ζυγὸ ἀμαξιοῦ, ἄνθρωπος ποὺ πεθαίνει δὲν βγαίνει εὐκολὰ ἢ ψυχὴ του. Ὡστε θεωροῦν πολὺ ἀναγκαῖον νὰ θυσιάσουν κοντὰ του στατῆρα, ἢ ζυγόν, ἢ νὰ διαβαστῇ πάνω τὸ ψαλτῆρι γιὰ νὰ ξεψυχήσει.

25) Βγάζοντας ἀπὸ τὸ σπίτι σπόρο (γιὰ πρώτη φορὰ), γιὰ νὰ τὸν σπείρουν, δὲν δίδουν τίποτε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι.

26) Ὅταν σ' ἓνα σπίτι κάποιος πάθει βλογιά, γιορτάζουν σαράντα μέρες οἱ γυναῖκες.

27) Τῆς Ἀναλήψεως στὴν Αἴνα κάνουν βόλτες μὲ βάρκες μέσα στὸ λιμάνι (λοξοδρομίες) τραγουδώντας μὲ χαρὰ καὶ μὲ μουσικὰ ὄργανα. Καὶ λένε πὼς ἀναλήγονται.

28) Ὅταν ξεντύνεται ὁ ἱερουργὸς παπᾶς τὰ ἄμφιά του, τὰ βάζει πάνω σὲ ἄρρωστον γιὰ νὰ γιαιτρευτῇ. Καὶ σὰν πληθῇ ποτίζει μὲ τ' ἀπονηψίδια τὸν ἄρρωστον νὰ γιάνει.

29) Ὁ ἄρρωστος καταφεύγοντας στὴν ἐκκλησιὰ μένει σαράντα νυχτοῖ-μερα χωρὶς νὰ βγῇ σὺν τῷ διάστημα αὐτὸ γιὰ θεραπεία.

30) Ξεφυλλίζουν ἕνα ἓνα τὰ φύλλα τῆς μοσχοπαπαδιάς (τοῦ χαμομηλίου) λέγοντας: μ' ἀγαπᾶ δὲν μ' ἀγαπᾶ. Καὶ ἂν τὸ τελευταῖον φυλλαράκι πεῖ μ' ἀγαπᾶ, τότε συμπεραίνει πὼς ἀγαπᾶται, ἀλλιῶς ἀπελπίζεται.

31) Τὴν Πέμπτη μέρα τῆς βδομάδος δὲν χωρίζουν ροῦχα γιὰ τ' ὄνομά της (Πέφτη=πέφτει=πίπτει).

32) Στὴ λεχώνα βάνουν ἓνα ψωμὶ ὀλάκερο ἢ σούπα ἢ μιτάρια γιὰ νὰ τὴν φυλάγει.

33) Ὅσες μέρες ἡ λεχώνα κείτεται, κερνοῦν τὸν κάθε ξένον γλυκὸ καὶ καφέ, γιὰ νὰ μὴ στερέψει τὸ γάλα της.

34) Σκάβοντας νὰ βγάλουν κρυμμένο θησαυρὸ δὲ μιλοῦν, γιὰτὶ τότε ὁ θησ. γίνεται κάρβουνο (ἄνθρακας ὁ θησαυρός).

35) Περνώντας κανεὶς ἀπὸ ἐκκλησιὰ κάνει τὸ σταυρό του.

36) Ἡ νύφη μπαίνοντας στὸ πεθερικό της, βάνει πρῶτα τὸ δεξί της πόδι διασκελίζοντας τὸ κατώφλιο. Εἶναι καλὸ σημάδι αὐτό.

Στὴν παρατήρηση τῆς νύφης ἀπὸ τὸν πεθερό, γιὰτὶ ἔβαλε τὰριστερό της πόδι μὲ τὴ διάθεση νὰ μὴ μείνῃ πολὺ στὰ πεθερικά ἀπάντησε: —Καὶ πόσον

καιρό, ἀφεντάκι, θὰ σταθῶ ἐδῶ, καὶ δὲν ἔβαλα τὸ δεξὶ μου, ἔβαλα τὸ ζερβό.

37) Βλέποντας στὸν καρὲ φουσκαλίδες συμπεραίνουν: νέα ἢ παράδες.

38) Τὴν Τρίτη τὴν θεωροῦν ἀποφράδα καὶ δὲν ἀρχίζουν δουλειές.

39) Γιὰ νὰ ἐπιβάλουν σὲ σιωπὴ τὰ παιδιὰ στὴ συντροφιά τοὺς λένε: «Τρία καράβια ἔρχονται καὶ ἔχει τὸνα μέλι, τᾶλλο ζάχαρι καὶ τᾶλλο ποντικοκούραδο. Ὅποιος ζντύχ' (συντύχει) κιόποιος γελάσει, νὰ τρώγ' τὸ π. . .».

40) Ἐάν μιὰ ποὺ θηλάζει πάει σὲ σπίτι λεχώνας καὶ πάρει τίποτε, πιστεύουν πὼς παίρνει τῆς λεχώνας τὸ γάλα καὶ τὰ βυζιά της στεριεύουν. Τότε ἡ λεχώνα πηγαίνει στὸ σπίτι της καὶ τῆς ζητᾷ νερό. Ἄν αὐτὴ ξαπατηθῇ καὶ δώσει νερό, τότε πιστεύεται πὼς παίρνει τὸ γάλα της πίσω, ἡ δὲ ἄλλη στερεῖται καὶ τὸ δικό της. Ἄν δὲ θυμηθῇ τὸ πάθος λέγει: *κάθε μιὰ τὸ δικό της*. Ἔτσι ἡ κάθε μιὰ ἔχει τὸ δικό της γάλα.

41) Γιὰ νὰναγκάσουν ἓνα παιδί ν'ἀρθεὶ γρήγορα φτύνουν καὶ παραγγέλουν: γρήγορα πρὶν ξεραθῇ τὸ φτύσμα.

42) Ἀπαίσιον νομίζουν νὰ κόβουν νύχια τὴν Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ λέγοντας:

Τετράδη καὶ Παρασκευὴ τὰ νύχια σου μὴ κόψεις,
τὴν Κυριακὴ νὰ μὴ λουστῇς, ἂν θέλεις νὰ προκόψεις.

43) Ὅταν δυὸ ἄτομα ἔχουν διαφορὰ, τὴν ὥρα ποὺ λείπει ὁ ἓνας λέγει στὸν ἄλλο ὁ τρίτος:

— Γιὰ πὲς Ἀλεῦρι.

— Ἀλεῦρι, ἀπαντᾷ

— Ὁ (δεῖνα) νὰ σ' εὔρει, προσθέτει ὁ τρίτος.

44) Σὰν δοῦν τὰ παιδιὰ πελαργὸ πρώτη φορὰ, φωνάζουν:

Λέλεκα πεντέλεκα | νὰ χορεύ' ἡ μάννα σου | δός μοι τὸ ποδάρι σου |
καὶ τὴ καλομάννα σου | νὰ τὸ κάμουν τούμπανο.

— Κράζουν στὸ Γιάννη:

— Γιάννη Γιάννη Τουρογιάνν'

τᾶντέρ' σου μέσ' τὸ τγάν'

τὰ τγάνιζ' ἡ πεθερά σου

καὶ τὰ τρῶνε τὰ παιδιὰ σου

καὶ τὰ σκυλοκούταβά σου.

45) Εὐχαὶ στὸν ἀνάδοχο:

— Πὼς ἔβανες τὰ λάδια, νὰ βάλς καὶ τὰ στεφάνια.

Πρὸς τὸν παράνιμφο:

— Πὼς ἔβανες τὰ στεφάνια, νὰ βάλς καὶ τὰ λάδια.

46) Πιστεύουν πὼς ἡ ψυχὴ τοῦ πεθαμένου τρεῖς μέρες ἀκόμα βρίσκεται στὸ σπίτι γεμάτη ἀπὸ αἷμα καὶ ὅτι ὁ ἀρχάγγ. ἀποσφουγγίζει τὸ σπαθί του στὸ ταμβλαμπάζι (=τὴν πᾶνω τῆς στίας ποδιᾶ, γιὰ νὰ μὴ βγαίνει ὁ καπνός).

47) Τρίημερο νηστεύουν ἦτοι καθαρὴ Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη καὶ τρῶνε μετὰ τῇ λειτουργίᾳ

48) Ὅταν εἶπε, ὅταν τὸν ρώτησαν ποιανοῦ εἶναι τὸ παιδί του: «Εἶναι τοῦ Θεοῦ.»

49) Τὴν ὥρα ποὺ φεύγει ἡ νύφη ἀπὸ τὸ σπίτι της, πίνει σταγόνα νεροῦ ἀπ' τὴν λεκάνη ὅπου πλύθηκαν οἱ γονεῖς της.

50) Οἱ νεόνυμφοι τὰ βάρη τῶν Βαίων τὰ πᾶνε ἀπὸ τὸ σπίτι τους στὴν ἐκκλησιά, γιὰ νὰ γεννήσουν ἀρσενικό.

51) Οἱ παπᾶδες σὰν τοὺς ρωτοῦν δὲν λένε πόσες ἡμέρες ἔχει ὁ μήνας, γιὰ νὰ μὴν πεθάνει ἡ παπαδιά τους.

52) Καὶ οἱ γονεῖς καὶ ὁ νουνὸς δὲν λέει τῶνομα τοῦ παιδιοῦ, ὅταν ρωτηθοῦν μὴν πεθάνει.

53) Ὅσοι πᾶνε στὸν πεθαμένο δὲν λένε **καλημέρα** σὰν ἀντικρινοῦν, γιὰτ' ἡ μέρα τοῦ θανάτου δὲν εἶναι καλή.

54) Ὅταν θέλησε ὁ Ἀδὰμ νὰ ὀργώσῃ, ἡ γῆ ἀνάστειναξε ἀπὸ τὸν πόνο. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἶπε: «Ὑπόμεινε, γιὰτὶ ἔχεις νὰ θρεψῇς πλῆθος κόσμου».

55) Τὴν ὥρα ποὺ μασοῦσε ὁ Ἀδὰμ τὸ μῆλο τὰπαγορευμένο καὶ ἦταν ἔτοιμος νὰ τὸ καταπιῇ τὸν φώναξε ὁ Θεός. «—Ἀδὰμ ποῦ εἶσαι»; Τότες στάθηκε ὁ καρπὸς στὸ λαμό του. Γιὰτὸ σήμερα ὁ λαίμωδος τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὸ ἐξόγκωμα τοῦ φάργγου.

6. Γαμήλια τραγούδια

1 Τῆς νύφης

- Νυφούλα μου, ποὺ θὲ νὰ πᾶς εἰς τὰ πεθερικά σου,
σὲ δένδρ' ὀλόρθη νὰ σταθῇς, σὰ δυόσμος νὰ μυρίσεις,
σὰν ἄλλα γαρουφαλιά νὰ τοὺς μοσκοβολίσῃς.
Δεκάξι χρόνια πότιζα μηλίτσα στὴν αὐλή μου.
— «Ἐχέτε γειὰ γειτόνισσες καὶ νοικοκυροπούλες,
παγαίνω σάλλη γειτονιά σάλλες γειτονοπούλες».

2 Τοῦ γαμβροῦ ποὺ ξουρίζεται

Ἄργυρὸ ξοράφι καὶ μαλαματένιο,
τράβα γάλι γάλι τοὶ γαμπροῦ κεφάλι,
τρίχα μὴν ἀφήσεις καὶ τὸν ἀσχημίσεις,
καὶ τὸν ἀσχημίσεις στὰ πεθερικά του.

3 Στὸ γαμπρὸ ποὺ λούζεται

Ἄργυρὸ μου μπρίκι καὶ μαλαματένιο,
χύνε γάλι γάλι σὲ γαμπροῦ κεφάλι,

λέρα μὴν ἀφήσης στὸ κορμί τ' ἐπάνω,
καὶ τὸν ἀσκημίσεις στὰ πεθερικά του.

4 Στὸ γαμπρὸ ποὺ χτενίζεται

Ἀργυρό μου χτένι καὶ μαλαματένιο,
τράβα γάλι γάλι—σὲ γαμπροῦ κεφάλι,
ψεῖρα μὴν ἀφήσεις, κόνιδα γεννήσει
καὶ αὐτὴ γεννήσει ἄλλες τόσες ψεῖρες.

5 Στὸ γαμπρὸ ποὺ ντύνεται

— Γαμπρέ μου, ποιὸς σὲ ἀρματώνει
μὲ τὴν εὐκή, μὲ τὴν εὐκή;
— Ἀφέντης μου μὲ ἀρματώνει
μὲ τὴν εὐκή, μὲ τὴν εὐκή.

6 Ὄταν κινᾷ πρὸς τὸ ψῖκι

Κίνα, δέντρομ', κίνα κίνα, κυπαρίσσι,
πὰ νὰ φέρεις νύφη, φουῦντα κυπαρίσσι.

7 Τοῦ γαμπροῦ οἱ σπιτικοὶ τῆς νύφης

Καλῶς ἐργεῖται πόρνευται
τοῦ ρήγα γιὸς, τὰρχόντου γιὸς.

8 Τῆς νύφης π' ἀργοπορεῖ

— Τί στέκεις, μῆλο κόκκινο, καὶ δὲν κινᾷς, δὲν ξεκινᾷς;
— Ὅλο γιὰ τὸν ἀφέντη μου δὲν κινῶ, δὲν ξεκινῶ.
— Τί στέκεις, μῆλο κόκκινο, καὶ δὲν κινᾷς, δὲν ξεκινᾷς;
— Ὅλο γιὰ τὴ μαννούλα μου καὶ δὲν κινῶ δὲν ξεκινῶ.

9 Ὄταν παραδίνεται ἡ νύφη τοῦ γαμπροῦ

Παρακαλῶ σε, κύρ γαμπρέ, τὴ νύφη, ποὺ σοῦ δίνω,
μὴ τὴν μαλώσεις τίποτε, τὴν ἔχ' ἀφέντη τς μοναχὴ
κ' ἢ μάννα τς ἀκριβώτερη, τὴν ἔστειλε στὴ Βενετιά,
νὰ πάγ' νὰ μάθει γράμματα καὶ γράμματα δὲν ἔμαθε,
μὸν ἔμαθε καὶ ξόμπλιαζε τᾶστρι μὲ τὸν ἀγγελινό.

10 Ἡ μητέρα στὴ νύφη κ' αὐτὴ στὴ μητέρα της

— Εὐκήσου με, μαννούλα μου, τώρα στὸ κίνημά μου,
τώρα στὸ κίνημά μου, στὸ ξεπροσθόδισμά μου.
— Τν' εὐκή μου νᾶχεις, κόρη μου, μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου,

- μέ ὅλη τὴν καρδούλα μου κι' ὁ Θεὸς νὰ σὲ προκόψει.
 5 Φέγα, θύγα μ', φέγα, φέγ' ἀχ' (ἐκ) τὶς αὐλές μου,
 φέγα ἀχ' τὲς αὐλές μου καὶ σύρε στὶς δικές σου.
 -- Φέγω μάννα μ' φέγω, καὶ μὴ με παραπαίρνεις,
 φέγω ἀχ' τὶς αὐλές σου καὶ πάνω στὶς δικές μου.
 Βαῖ, χρυσό μ' αἰταῖρι, γιὰ κοντοκαρτέρει,
 10 ν' ἀποχαιρετήσω τὸν καλὸ μ' πατέρα,
 τὴν καλὴ μ' μητέρα.

11 Τί λέγει ἀναχωροῦσα

Ἔχετε γιὰ, γειτόνισσες καὶ σεῖς γειτονοπούλες,
 κὲγὼ πάνω στὸ σπίτι μου μὲ τὴν καρδιά καμένη.

12 Οἱ ἄλλοι

— Αὐτοῦ ποὺ ζύγωσες νὰ μπῆς,
 ἥλιος, φεγγάρι νὰ φανῆς.

13 Στὴν πεθερά

Ἔβγα, κυρὰ οὐ πεθερά, γιὰ γὰ δεχτῆς τὴμ πέρδικα,
 νὰ τὴν ἰδῆς πὼς περπατεῖ πὼς περπατεῖ λεβέντικα.
 Ἔχει τὴ μέση τῆς λιγνὴ σαν τὸ καθάριο τὸ βεργί,
 Ἔχει καὶ τὸ κορμάκι τῆς σαν κυπαρίσσι ψηλωτό!

14 Ἡ πεθερά

Ἔμπα, νύφη στὸ κελάρι, πάρε μῆλο, πάρε ρόιδο,
 πάρε δροσερὸ σταφύλι, νὰ δροσίς' τὴν πενθερά σου,
 ἀντραδέρφ' ἀντροῦ ξαδέρφια.
 Σπείρε ρύζι νὰ ριζώσεις
 καὶ κριθάρι νὰ φυτρώσεις.

15 Σὰν φεύγει ἡ συνοδεία.

Ἦσαν ἔξι, πάνουν πέντε καὶ τὴν κάλλια τὴν κρατοῦνε,
 γιὰ νὰ στρώνει νὰ ξεστρώνει, νὰ τιμάει τὸν πεθερό της,
 νὰ τιμάει τὴν πεθερά της.

16 Γιὰ τοὺς συμπεθεροὺς ποὺ φεύγουν.

Φέγ' ἡ μαννούλα τς, φέγει μὲ τὴν καρδιά καμένη,
 φέγ' ἀφεντούλη τς φέγει στὰ δάκρυα γεμισμένος.
 — Σάφινω τὴν καληνυχτιά, λαμπάδα μου γραμμένη,
 καὶ γὼ πάνω στὸ σπίτι μου μὲ τὴν καρδιά καμένη.